

Præstegårdens betydning

i Storring-Stjær pastorat

En undersøgelse af præstegårdens betydning for beboerne i Storring-Stjær pastorat og et tilbageblik på 31 år som præst på landet.

En studieorlovsopgave

af Carsten Marvig

Sognepræst

Storring – Stjær pastorat

Indhold

Indledning.....	3
31 år som præst i Storrिंग, Stjær og Høver	4
Præstegården som arbejdsredskab.....	5
Præsten på landet	6
Det kirkelige.....	9
Livet i præstegården.....	11
Præsten som kulturbærer	12
Kirke, præst og præstegård i dag	13
Spørgeskemaundersøgelsen.....	16
Spørgeskemaundersøgelse – Storrिंग-Stjær pastorat.....	17
1 – Din alder?.....	17
2 - Hvad forbinder du med præstegården i Storrिंग?	18
3-4 - Har det betydning for dig, at præsten bor i præstegården i Storrिंग, altså bor helt lokalt? Eller kunne præsten lige så godt bo i eget hus f.eks. i Galten?.....	23
5 - Har det betydning for dig, at du kender ”din” præst eller ved hvem præsten er?.....	30
6 - Har det betydning for dig, at der har ligget en præstegård i vores sogne siden middelalderen?	35
Delkonklusion på spørgeskema Storrिंग-Stjær pastorat.....	38
Spørgeskemaundersøgelse – Pastorseminariet i Aarhus	39
1 - Aldersmæssig fordeling	40
2 - Foretrækker du at få en stilling med embedsbolig?	40
3 - Hvilke fordele og ulemper ser du ved embedsboligen?.....	42
4 - Hvad mener du der skal til for at gøre embedsboligen attraktiv?	44
Delkonklusion på undersøgelsen blandt de studerende på pastorseminariet	46
Opgavens konklusion.....	46
Epilog	47
Litteraturliste og bilag	50
Bøger	50
Tidsskrifter/artikler.....	50
Web	50
Bilag	50

Indledning

Storring-Stjær pastorat består af to landsogne med tre bysamfund, henholdsvis landsbyen Stjær (Stjær sogn) med en befolkning på 1187 beboere og de to mindre landsbysamfund Storring og Høver (Storring sogn) der tilsammen har 581 beboere. I alt består pastoratet således af 1.770 beboere, hvoraf henholdsvis 1.023 og 458 personer er medlem af folkekirken.¹

Indtil 1978 var Galten sogn en del af pastoratet. I Storring sogn, hovedsognet, har der været en præstegård siden reformationen, og måske også tidligere. Men med den nuværende præsts afgang inden for en overskuelig årrække må det forventes, at præstegårdens fremtid som embedsbolig må komme i spil.

I en tid med præstemangel og en stigende tendens til sammenlægning af mindre sogne i større enheder, storpastorater, turde det være evident, at Storring-Stjær sogne ved præsteafgang ikke vil kunne opretholde en sognepræst stilling, som det kendes nu.

Hvor interessant det end må være, så er det ikke denne opgaves formål at undersøge muligheden for at bevare Storring præstegård som embedsbolig ved præsteafgang. Det spørgsmål får vente til præsteafgangen på et tidspunkt bliver aktuel.

Opgaven tilsigter derimod at undersøge, om der er nogle klare tendenser, der kan give et øjebliksbillede af præstegårdens betydning lokalt og hvilken betydning det tillægges, at præsten bor i sognet og er et kendt ansigt. Et øjebliksbillede som måske kan være til inspiration for såvel menighedsråd, provst og biskop når en ny fremtid på et tidspunkt skal tegnes for Storring-Stjær pastorat.

Undersøgelsen er baseret på et digitalt spørgeskema, der har været sendt ud på to Facebook grupper - Storring-Stjær borgerforening og Høver beboerforening - medio september 2023. Spørgeskemaet var tilgængeligt i 14 dage.

Der blev stillet seks spørgsmål. Dels hvilken aldersgruppe de adspurgte tilhører, dels hvad de forbinder med præstegården i Storring, dels om det har betydning, at præsten bor i præstegården, altså bor helt lokalt, eller præsten i deres optik lige så godt kunne bo i eget hus f.eks. i Galten. Desuden har jeg spurgt ind til, om det har betydning at de kender "deres" præst eller ved hvem

¹ Sogn.dk

præsten er. Endelig har jeg spurgt ind til, om det har betydning, at der har ligget præstegård i Storrings siden middelalderen.

Som et supplement til opgaven er der også lavet en separat spørgeskemaundersøgelse blandt efterårets studerende på pastoralseminariet i Aarhus med henblik på at få belyst hvordan de kommende præster ser på embedsboligpligten.

Som et muligt baggrundstæppe til tolkning af svarene i spørgeskemaundersøgelsen i Storrings-Stjær pastorat, vil opgaven blive indledt med et tilbageblik på den nuværende præst 31 år i embedet.

31 år som præst i Storrings, Stjær og Høver

Fra hovedbanegård til privat studerekammer.

I præsteforeningens blad, *Præsten*,² omtaler sognepræst Poul Joakim Stender sin præstegård som sit tempel. *"Min præstegård har været mit tempel. Den er ikke prangende og har aldrig været super vedligeholdet. Det har jeg levet med. Jeg har boet midt iblandt min menighed. Ligesom biblen og ritualbogen og præstekjolen har præstegården været et arbejdsredskab. Og samtidig har boligen været meget mere.*

Jeg kunne udtrykke mig noget lignende. Gennem 31 år har jeg med stor glæde levet midt iblandt min menighed og set præstegården som et værdifuldt arbejdsredskab i min præstegerning. I modsætning til Poul Joakim Stenders præstegård er præstegården i Storrings i sammenligning med mange andre ældre præstegårde i fin stand³. Det samme kan siges om den store parklignende have, der er knyttet til præstegården. Dette kan ikke mindst tilskrives det gode samarbejde og den lydhørhed overfor præstefamilien, som de forskellige menighedsråd (MR) tillægger betydningen af at have en præstegård i pastoratet, samt en omsorg for at deres præst og dennes familie bor og trives godt i præstegården. Derfor kan jeg roligt sige, at jeg føler mig meget privilegeret. Min familie og jeg har, og føler stadig, præstegården i Storrings som vores hjem, i ordets allerbedste betydning.

² *Præsten* nr. 8 2023 s.147-148

³ *Storrings præstegård er bygget i 1934. Den tidligere præstegård blev nedbrudt grundet ælde. Den nuværende er for nylig blevet energirenoveret.*

Præstegården som arbejdsredskab

Gennem årene har mange forskellige mennesker i alle aldre haft deres naturlige gang i præstegården. Her er de kommet for en uformel snak over en kop kaffe, for at dele deres sorger og glæder med deres præst, eller for at søge råd når livet har gjort ondt og været svært. Præstegården har været ramme om diverse møder, undervisning, sognemøder, og den har fungeret som frokoststue for kirkens medarbejdere samt været vært for nytårskur, julefrokoster og andre sammenkomster. Gennem årene er der blevet talt, sunget, drukket kaffe og nydt mange måltider mad.

Præstegårdshaven har desuden været et bindeled mellem det folkelige og kirkelige gennem utallige arrangementer; eks. det årlige Sommermøde omkring Skt. Hans, der samler en stor del af lokalbefolkningen med gudstjenester, foredrag, musik, sang, dans. Ligesom sognets institutioner – vuggestue, dagplejere, børnehave og skole – indgår og deltager på forskellig vis i dette arrangement. Desuden har præstegårdshaven dannet ramme om mange forskellige typer af udendørs gudstjenester.

Med tiden følger forandring

Præstegårdshaven besøges stadig talstærkt ved diverse arrangementer og gudstjenester, og Kærlighedsstien der omkranser præstegårdshaven, benyttes dagligt af både sognebørn og folk udefra⁴. Præstegården er derimod blevet mere affolket og har ikke længere den samme naturlige trængsel⁵.

Arrangementer, møder og undervisning er gennem årene blevet flyttet til konfirmandstuen⁶ primært grundet de bedre pladsforhold, undervisningsfaciliteter og køkkenfaciliteter.

Ansættelsen af en kordegn med fælles kirkekontor i Galten har også betydet færre henvendelser i præstegården angående kirkebogsrelaterede opgaver. Den teknologiske udvikling har ændret kommunikationsmønstrene, hvor henvendelser til præsten i dag primært sker via mail og telefon.

⁴ Kærlighedsstien omkranser præstegårdshaven og indgår i et større stisystem, der bl.a. indbefatter den mere end 30 Ha. store præstegårdsskov.

⁵ En udvikling som er blevet ekstra mærkbar efter Corona.

⁶ Konfirmandstuen lå oprindeligt i præstegården, men i 1995 blev en hestestald ved siden af præstegården nyrenoveret til konfirmandstue.

Præsten prioriterer fortsat at afholde samtaler om dåb, bryllup og begravelse i sognebørnenes hjem.

Der er naturligvis stadig sognebørn, der kommer forbi præstegården til en samtale, men det beror primært på præstens opfordring eller efter aftale. Måske fordi det naturlige generationsskifte i sognene har betydet at sognebørnene i dag mere betragter præstegården som præsten private hjem.

Det rejser naturligvis en række spørgsmål; dels om præsten ikke lige så godt kunne bo udensogns? Men også om min forståelse af præstegerningen og mit syn på præstegården er tidssvarende?

Spørgeskemaundersøgelsen i denne opgave vil forsøge at afdække, hvordan sognebørnene og tidens præster ser på disse forandringer. Inden dette analyseres, vil jeg reflektere over mine 31 år i embedet, og lade dette et være baggrundstæppe for tolkningen af undersøgelsens resultater.

Præsten på landet

Da jeg i 1992, som 30-årig, tiltrådte embedet i Storryng – Stjær sogne, var sognene tidstypiske landsogne. Tiden var på mange måder en anden - det gælder også præstens opgaver, og nok også synet på præsten.

I de tre byer, Storryng, Stjær og Høver, var der på daværende tidspunkt mange aktive landbrug og husmandsbrug, men dette er ændret i dag.

Storryng består primært af parceller fra 70'erne og et mindre område med nye parceller. Byen har en vuggestue, et forsamlingshus, kirke, konfirmandstue og præstegård, men er generelt stille i hverdagen. Da jeg tiltrådte embedet i 1992, var byen mere livlig med en købmandsbutik, en benzinstander og en anden atmosfære, især i dagtimerne. Der boede flere ældre, der dagligt mødtes i købmandsbutikken og diskuterede byens og verdens begivenheder samt sandsynligvis drøftede den nye præst. Efter skoletid legede børnene blandt andet i den store præstegårdshave, og den nuværende konfirmandstue fungerede som hestestald for en lokal rideklub. De lidt ældre drenge i byen hjalp den nye præst med havearbejdet, nok primært på grund af den nyanskaffede havetraktor.

I Høver, den mindste af de tre byer, består i dag primært af ældre huse og et lille område med nye parceller. Der er et tæt sammenhold i byen, især omkring Beboerhuset, der tidligere var den gamle

skoles gymnastiksal. Beboerhuset blev renoveret og omdannet til et fælles beboerhus ved beboernes fælles indsats i slutningen af 1990'erne. Byen havde dengang også en lille brugs. Mange ældre boede i landsbyen og følte en stærk tilknytning til Storrings kirke.

Stjær er den største by og er en meget aktiv og levende landsby, også i dagtimerne. Byen har en skole, en børnehave, stor idrætshal, en aktiv boldklub/idrætsforening, forsamlingshus, lokal brugsforening, frisør, pizzeria, flere større og mindre virksomheder, missionshus og kirke og en meget aktiv og engageret Borgerforening, der i dag fungerer som paraply for mange foreninger og interessegrupper i byen. Byen er vokset markant de senere år med mange nye parceller og tilflyttede børnefamilier, og er også udbygget med flere mindre rækkehuse hvilket bl.a. betyder at mange ældre bliver i byen. Da jeg tiltrådte embedet, var byen også en meget levende og aktiv by, selvom den også har ændret sig over årene, ligesom de to andre byer.

De mange landbrug i og omkring de tre byer er stort set forsvundet, og byerne fungerer i dag primært som satellitbyer, især til Aarhus, kun 20 km væk, men også til andre større byer i det midt- og østjyske grundet den korte afstand til Herningmotorvejen og sammenfletningen med E45.

Da landbrugene stadig var mange, hørte de årlige høstfester også til, og ved de lejligheder var det naturligvis præsten der holdt høsttalen. Men de er også blevet historie.

Den nye unge præst

Min tiltrædelse som den nye, unge præst var en stor begivenhed i pastoratet, og det var tydeligt at mærke på det menighedsråd, der enstemmigt havde peget på mig. For hvad ville sognebørnene nu mene om deres valg af præst. Sognebørnene fulgte nøje med i den nye præst og hans families gøren og laden.

Opstarten herude var positiv; folk gik i kirke, og vi oplevede stor opbakning. Vi accepterede hurtigt den store interesse, der var for os, også for vores lille søn, som nød stor opmærksomhed. Den dag i dag er der stadig nogle få af de ældste i sognene, der har styr på vores børns liv og færden.

Der blev forventet stor åbenhed fra vores side, hvilket faldt os naturligt og stemte overens med vores indstilling til præstegerningen. Vi engagerede os straks i forskellige foreninger og sammenhænge og deltog aktivt i byernes liv, mens jeg cyklede rundt og hilste på stort set alle, især de ældre.

Husbesøg

Ved samtalen efter min prøveprædiken blev det understreget, at der blev lagt stor vægt på at præsten kom rundt på husbesøg og fik hilst på sognebørnene. Dette blev også fremhævet af biskop Herluf Eriksen under bispeeksamen. Han sagde: *"Når du nu begynder dit virke derude, så husk, at folk helt sikkert tænker, at præsten altid har god tid, for en præst laver jo ikke rigtigt noget. Men det skal du ikke tage dig af, for det er med præsten som med landmanden – der er højsæsoner og lavsæsoner. Så det vil helt sikkert være en god ide at pumpe cyklen og komme rundt på husbesøg i lavsæsonen og lære din menighed at kende."* (efter hukommelsen).

Jeg blev taget imod med åbne arme, når jeg bankede på folks døre og blev budt ind på kaffe og et æble! Sidstnævnte skyldtes, at det hurtigt blev kendt i sognene, at den nye præst havde sukkersyge (eller diabetes¹, som det hedder i dag). Dette blev for mange betragtet som et minus ved den nye præst, for kunne man så regne med, at han holdt længe.

Ønsket om en præst, der ikke hurtigt forlod posten, blev allerede understreget under besigtigelsen af stillingen. Da formanden, en gæv solid bondekone, viste Charlotte og mig rundt i præstegården, spurgte hun: *"Hvis du får stillingen, kan vi så regne med, at du bliver her i mange år?"* Naturligvis svarede jeg prompte for at imødekomme forventningerne. Hun replicerede: *"Ja, ja, det siger I jo alle sammen!"* Men jeg holdt ord!

Præstefruen

Dengang var det almindeligt, at ens ægtefælle også deltog ved prøveprædiken og den efterfølgende samtale. Det var nok mit held af mange gode grunde, ikke mindst fordi hun var smuk, lattermild, engageret og god til håndbold. At jeg virkelig havde "skudt papegøjen" blev ofte bemærket, når jeg kom rundt, og det bliver det stadig 😊. Hun blev naturligvis også ved samtalen spurgt, hvilken rolle hun som præstefrue forestillede sig at spille. *"Kan og vil du bage boller?"* *"Det både vil og kan jeg, og jeg er god til det, men jeg har også et arbejde at passe!"* Det blev straks godtaget.

Vi åbnede også fro og glade præstegården for alle. Vi tømte f.eks. stuerne og gjorde hovedrent, inden vi bar stole og bænke ind til foredragsarrangementer, alt imens vores køkken blev invaderet af kyndige bondkoner, der i den store kaffemaskine bryggede litervis af kaffe, bagte og gjorde ved.

Det eneste lille minus var nok forberedelserne, oprydningen og hovedrengøringen, der fulgte med – for den stod præstefamilien for.

Børnefamilien

Af helt afgørende betydning for, at vi faldt så godt til herude, var også den kontakt, vi de første år hurtigt fik til andre børnefamilier. I takt med at der kom flere børn i præstegården, blev vores berøringsflade med andre børnefamilier hurtigt stor. Gennem dagpleje, børnehave, skole og idrætsforening lærte vi rigtig mange at kende, som ikke nødvendigvis var en del af det kirkelige liv. Et kendskab, der naturligvis gik begge veje.

At være præst og familiefar gik hånd i hånd, hvilket jeg tror også var med til at afmystificere forestillingen om præsten og det, han repræsenterede. Det var med andre ord med til at gøre dørtrinnet til kirken lavere. Det gælder også adgangen til præstegården.

Skolen

Da jeg begyndte i embedet, var samarbejdet med skolen så godt som ikke eksisterende, udover at kirken fik lov til at bruge skolens kopimaskine. Men det lykkedes efterhånden at etablere et godt og givende samarbejde. Skolen begyndte at deltage i juleafslutningen i kirken, og gennem årene er dette samarbejde kun blevet udvidet og styrket. Det har også været en styrke, at præstefruen i mange år var formand for skolebestyrelsen.

Det kirkelige

Begravelser måtte rubriceres som "højsæson", hvilket betød, at de var vigtige. Her skulle ens prøve for alvor stå. Jeg fornemmede hurtigt, at talen i kirken skulle indeholde en god portion levnedsskildring af afdøde, mens det teologiske indhold ikke behøvede at fylde for meget – det skulle i hvert fald være til at forstå!

En tidligere præst havde mange år tidligere indkøbt messehagler, som nu hang i kirkens præsteværelse, og jeg blev opfordret til at lade dem hænge. Selvom jeg var præst, skulle jeg ikke gå og gøre mig til ved gudstjenester. Præsten skulle være nede på jorden, i øjenhøjde med sin menighed. Synet på messeklæder har i øvrigt ændret sig. I samarbejde med menighedsrådet blev det for nogle år siden besluttet, at præsten bærer stola i de liturgiske farver ved gudstjenester, og ved højtiderne og konfirmation også en hvid alba, messeskjorte.

I forhold til vores akademiske studietid i Aarhus var det på mange måder en anden kultur, vi kom til. Og alligevel var det ikke så fremmed, for jeg var på mange måder selv rundet af en kultur, der kendte til livet og fællesskabet på landet, kendte værdierne og jargonen. Og jeg var tændt! Ungdommens selvtillid og gåpåmod fejlede ikke noget. Jeg skulle nok med vor Herres hjælp få skabt et rigt kirkeliv her på dette sted!

Aktivitetskirken

I min studietid havde opgøret med Tidehverv og deres aversion mod alle former for kirkelige aktiviteter ud over søndagsgudstjenesten fyldt en del. Mange af os mente dengang, at selvom Tidehverv havde bidraget med mange gode ting, så havde deres gudstjenestesyn haft sin tid, og det var nu nødvendigt med forandringer, hvis kirkerne ikke skulle ende med at stå tomme.

Ved min tiltræden i embedet var der, i tråd med tiden, kun søndagsgudstjenester, plejehjemsgudstjenester og den årlige kyndelmissegudstjeneste. Dog havde min forgænger gødet jorden med blandt andet rockgudstjenester, hvilket dengang var meget progressivt.

Med opbakning fra mine menighedsråd blev der i de kommende år introduceret et markant øget antal af alternative gudstjenester.

Herunder følger en oversigt over de ekstra eller alternative gudstjenester, der blev indført fra 1993 og frem til 2014⁷. Foruden de nævnte kyndelmisse- og plejehjemsgudstjenester kom følgende til:

- Bedeugegudstjeneste
- Gud og Fællesspisning
- Påskemåltid, umiddelbart efter Skærtorsdagsgudstjenesten
- BUSK (Børn Unge Sogn og Kirke)
- Gudstjenester for demente (Bøgehaven)
- Løvsprings- og Løvfaldsgudstjenester for plejehjemmet
- Gudstjenester for skole og børnehaver – jul, fastelavn, pinse og høst
- Fastelavngudstjeneste (+ Storrings forsamlingshus)
- De 9 læsninger
- Fælles gudstjeneste med kløverbladet (2. pinsedag)
- Kirkehøjskolegudstjenester
- Gud og gule ærter
- Høstvandringsgudstjeneste
- Sommermødegudstjeneste

⁷ Oversigten indgik i en studiedag for menighedsrådet om gudstjenestefornyelse i 2014.

- Luciagudstjeneste
- Vi synger julen ind
- Lysgudstjeneste
- Askeonsdagsgudstjeneste
- Stillegudstjenester
- Retrætegudstjeneste (i Skovhuset og Storrø kirke)
- Konfirmandforældregudstjeneste (en gudstjeneste forældrene selv planlægger og udfører)
- Konfirmandopstartsgudstjeneste (lokalt + sammen med kløverbladet)
- Påskesalmesangsgudstjenester med 5. klasse
- Krybbespilsgudstjeneste
- Forskellige meditative gudstjenester

Fra 2014 og frem til i dag er andre kommet til og andre faldet væk⁸

Foruden de alternative gudstjenester har der stort set hvert år været afholdt teologiske/bibelske studiekredse. I en del år har der været afholdt Retræter i Skovhuset i Sdr. Vissing, minikonfirmand undervisning⁹, Årstidsprojekter med børnehaven¹⁰ og gennem mange år konfirmandlejr på Gymnastikhøjskolen ved Viborg.

Livet i præstegården

Der har, som nævnt overfor, gennem mange år været en jævn trafik af folk i præstegården.

Indtil sammenlægningen af de to menighedsråd i 2008 blev menighedsrådsmøder, udvalgsmøder, osv., afholdt i præstegården. Det kan også nævnes, at menighedsrådsmøder i de første år sjældent varede mere end et par timer, hvorefter højdepunktet indtraf: kaffe og lagkage! Antallet af menighedsrådsmøder på et år blev også holdt på et minimum. I de første år sørgede præsten også for, at breve fra rådet til biskop og provst blev renskrevet på den epokegørende nyenhvervelse for den tid - en Apple-computer!

⁸ Vi besluttede i 2014 at forudsætningen for at sætte nyt i gang var, at noget andet måtte falde væk. Et princip vi har holdt i hænd siden.

⁹ Minikonfirmandundervisning begyndte for alvor at slå igennem over hele landet op gennem 1990'erne. Det var tidl. Biskop Herluf Eriksen, Aarhus, der i slutningen 1980'erne var initiativtager for denne undervisning.

¹⁰ Bl.a. med et så- og høstprojekt, hvor de ældre i sognet sammen med børnene såede og høste som i gamle dage, afsluttende med gudstjeneste.

Familielivet og præstegerningen i præstegården flød sammen. Husets eneste telefon havde en højtalarmende klokke midt i præstegården, hvilket fik alle i huset til at flyve til telefonen, for man kunne aldrig vide, hvem der blev ringet til.

Festerne i sognene

Vi blev ofte inviteret med til fødselsdage og andre festligheder, konfirmationsfester, sølv-, guld- og diamanbryllupper, osv. Naturligvis holdt præsten også gerne ved de lejligheder en tale – det hørte sig ligesom til.

Præsten som kulturbærer

Igennem mange år arrangerede præsten naturligt foredrag og andre kulturelle arrangementer. Gennem flere år samarbejdede præsten med borgerforeningerne og beboerforeningen om foredragsrækker, hvor de tre forsamlingshuse på skift stod for arrangementet, mens menighedsrådet tog sig af de økonomiske udgifter. Menighedsråd og præst har også hvert år arrangeret sogneudflugter for menigheden og igennem årene arrangeret studieture til steder som Israel, Rom og i Grundtvigs fodspor.

Sommermødet

I 1993 afholdt vi det første Sommermøde i dagene omkring Skt. Hans. Gennem mange år havde der været tradition for et Skt. Hans arrangement i præstegårdshaven. Men nu begyndte vi at udvide arrangementet over flere dage med foredrag (Højskolemøder), fællesspisning, musik, og ikke mindst blev hoppepuden, som ikke var så kendt på det tidspunkt, introduceret. Den blev et tilløbsstykke af dimensioner for børnene. De senere år har vi også haft en hoppe-kirke.

Gennem det første årti blev Sommermødet stadig større, og mange børnefamilier blev inddraget i planlægning og afvikling af en pilgrimsrejse, viking-, indianer- og spejderlejr, m.m. Disse arrangementer blev og bliver stadig afsluttet i haven med en børnegudstjeneste. Selve Sommermødegudstjenesten i haven har ligeledes gennem årene været en fast bestanddel.

Stjærskolen og de andre institutioner i byerne besøger også haven i de dage, og det er blevet en fast tradition, at indskolingen hvert år laver en udstilling i haven med et religiøst tema.

Sommermødet har naturligvis ændret sig gennem årene, nyt er kommet til, og andet er faldet væk. Men sikkert er det, at Sommermødet i dag lever i bedste velgående og er med til at bygge bro mellem det folkelige og det kirkelige i sognene, jf. spørgeskemaundersøgelsen!

En ny tid

Borger- og Beboerforeningerne er meget aktive. Især Storrings-Stjær Borgerforening, der som tidligere beskrevet, fungerer som en paraply for et utal af foreninger og interessegrupper, som det ses på de mange forskellige Facebook-sider for beboerne i Stjær og Storrings. Det tæller blandt andet en gruppe, der arbejder med etableringen af et "Kulturkraftværk" omkring skolen og idrætshallen. I 2021 blev Stjær ikke uden grund valgt til Årets Landsby med begrundelse i netop de mange forskelligartede foreninger, aktivitetsudbud og den innovative tilgang til den grønne omstilling.

Med andre ord er kirke, præst og menighedsråd ikke længere alene om at have en kulturbærende rolle, vi er blevet medspillere.

Kirke, præst og præstegård i dag

Som spørgeskemaundersøgelsen senere vil vise, nyder kirken, præsten og præstegården fortsat god opbakning i sognene.

I en tid, hvor forandring er blevet en dyd, synes det her på stedet at forholde sig modsat når det gælder kirken. Det faktum, at præsten har været her i mange år, og at folk kender ham, tillægges, som spørgeskemaundersøgelsen senere vil vise, stor betydning. Det fremgår også af teolog Gitte Møller Thems' sogneanalyse fra september 2022:

"At præsten har siddet i embedet i 30 år gør, at alle i sognene ved hvem han er, og de ved, hvor de skal henvende sig, når behovet opstår. Det bidrager også til, at dåbsprocenten er over 100% ift. antallet af fødte børn i sognet, da mange af de unge mennesker han har døbt og konfirmeret vender "hjem" for at få deres børn døbt eller blive viet af "deres" præst."¹¹

Hvorvidt det faktum, at præsten har siddet i embedet i mange år, også har indflydelse på det forholdsvise høje og stabile medlemstal skal være usagt. Men det fremgår af Statistikrapporten for

¹¹ Bilag 4: Gitte Møller Them, sogneanalyse 2022.

pastoraterne i Skanderborg Provsti 2023, at folkekirke medlemstallet i Storrington-Stjær Pastorat er højt og stabilt:

- *"Høj medlemsprocent, men faldende trend på linje med på landsplan. Faldet skyldes tilkomst af personer uden medlemskab, da der ikke er udmeldelser i nævneværdig grad.*
- *Storrington: 80%*
- *Stjær: 86%*
- *Landsplan: 73%*
- *Stabile medlemstal i perioden 2007-2022*
- *Høj medlemsprocent med dansk oprindelse i begge sogne (omkring 89-91%), med stabile medlemstal over tid"¹²*

Gudstjenestelivet i dag

Gudstjenestelivet nyder god tilslutning, ikke mindst set i forhold til sognenes størrelse¹³.

Det har gennem mange år været en tradition, at kirkesangeropgaven i de to kirker har været varetaget af to kirkesangere, der på skift har delt gudstjenester og de kirkelige handlinger mellem sig. Da den ene kirkesanger stoppede i 2007, blev det besluttet at lade voksenkoret overtage den ene kirkesangerfunktion. Det har vist sig at være en god beslutning, blandt andet fordi mange fra koret, er blevet en del af gudstjenestelivet, også efter de har forladt koret. Ligesom det har været med til at gøre dørtrinnet til kirken lavere for flere af de yngre tilflyttere, der er kommet med i voksenkoret.

Det er også en gevinst at menighedsrådet prioriterer kirkens musiske tilbud med Babysalmesang, Dagplejesalmesang, Rytmik-korsang for 3-6-årige sammen med deres forældre, Spirekor for 0.-2. klasse, Børnekor for 3.-9. klasse samt et Voksenkor.

Med disse musikalske samværstilbud dækkes aldersgrupperne 0-15 år og så voksne, som enten er med deres børn til en aktivitet eller som selv synger i voksenkoret. Deltagerne i sidstnævnte medvirker på skift ved udvalgte gudstjenester som vikar for kirkesangeren, hvilket må bidrage til et

¹² Statistikrapporter for pastoraterne i Skanderborg Provsti 2023 Storrington-Stjær Pastorat s. 4

¹³ Se optælling af gudstjenestedeltagere i Stjær kirke, kirkeåret 2019. Gudstjenestedeltagere i Storrington kirke og gudstjenester i præstegårdshaven mangler desværre i denne sammenhæng.

vist medejerskab af kirken og dens gudstjenester. Med en prioritering af mange musikalske tilbud ledet af organisten, giver det en vægtig og dermed attraktiv organiststilling på 32 timer/uge, til trods for, at der er tale om kun to (land)sogne.

Det vidner umiddelbart om en kirke, der anerkender, at der er brug for andre faste tilbud i kirkeligt regi end gudstjenester, og at disse måske kan nå andre målgrupper, end dem, der kommer søndag formiddag. Tillige ser jeg i efterårets program også en række alternative gudstjenester, som måske også appellerer til andre medlemmer end den faste søndagskernemenighed: F.eks. Eftermiddagshøstgudstjeneste i Præstegårdshaven, "Gud og Fællesspisning", musikgudstjeneste meditative gudstjenester, kirkehøjskolegudstjeneste m.m. ¹⁴

Alt dette stemmer meget godt overens med menighedsrådets visioner.

Menighedsrådets visioner

"Vi arbejder for liv, vækst, mangfoldighed og rummelighed med øje for forskellige aldre, behov og livssituationer. Det kommer til udtryk i forkyndelse og omsorg. (...) Vores vigtigste aktiviteter er gudstjenester og kirkelige handlinger. Vi kan lide at gøre kirken tilgængelig for så mange som muligt. Vi har mange frivillige. Vi arbejder på "at gøre dørtrinnet lavt", for eksempel ved at inddrage menigheden, dåbsforældre, konfirmandforældre osv. i gudstjenesterne. (...) Vi vil gerne sikre vores ansatte gode arbejdsvilkår". ()¹⁵

Gennem alle år har der været et godt og givende samarbejde mellem præst og de forskellige menighedsråd. Der har også været konsensus om, at menighedsrådsarbejdet først og fremmest er et arbejde, der skal fremme kirkens liv og vækst. Der har været lagt stor vægt på tid til oplæg og samtaler om teologiske og liturgiske emner, hvilket jeg i øvrigt mener burde være et fast element for alle menighedsråd.

¹⁴ Bilag 4. Teolog Gitte Møller Them, sogneanalyse 2022

¹⁵ Bilag 4. Teolog Gitte Møller Them, sogneanalyse. Interview med tidl. mangeårige formand Ingrid Jørgensen. Beskrevet i MR. budget fra 2021 – uddrag fra sogn.dk.

De senere år har vi indledt hvert menighedsrådsmøde med en andagt i kirken. Det giver et naturligt fællesskab og skaber en bundklang og forståelse for hvad der skal drive menighedsrådsarbejdet.

Bendt Kristensen, der har siddet i rådet i 15 år af to omgange, udtrykker betydningen på denne måde:

- *Efter en til tider travl hverdag har vi mulighed for at få ro i hovedet og samle tankerne inden arbejdet i rådet*
- *Det bliver tydeligt at det er kirken som hus og som tro vi er samlet om*
- *Vi har oplevet at man er mere fokuseret i drøftelser og diskussioner. Virker som om det er lettere at komme frem til konsensus og beslutninger*
- *Faktisk er møderne med andagt blevet kortere og mindst lige så "produktive"/effektive som dem vi havde før. (Beklager ordvalget). Jeg synes alle råd skulle gøre forsøget og se om det virker lige så godt for dem.*

Spørgeskemaundersøgelsen

Den digitale spørgeskemaundersøgelse blev, som tidligere nævnt, "slået op" via Facebook på grupperne "Borgere i Storrिंग/Stjær" og "Høver Beboerforening". Spørgeskemaundersøgelsen løb over 14 dage medio september 2023 og bestod, ud over et spørgsmål om alder, af 5 spørgsmål, hvor der kunne svares ja og nej med mulighed for uddybende svar. Spørgsmålene omhandlede dels, om præstegården har betydning for sognebørnene, dels om det har betydning for sognebørnene, at præsten bor i præstegården – altså bor lokalt – eller om præsten i deres optik lige så godt kunne bo uden for lokalområdet, f.eks. i sit eget hus i en nærliggende større by.

Derudover blev der spurgt ind til, hvilken betydning det har, om nogen, at sognebørnene kender "deres" præst. I et sidste spørgsmål blev der spurgt, om det har betydning for sognebørnene, at der har ligget præstegård i pastoratet siden middelalderen. Der blev også "lokket" med et gavekort på kr. 500,- til dagligvarebutikken i Stjær. Det blev efterfølgende udtrykt ved lodtrækning blandt respondenterne.

I den separate spørgeskemaundersøgelse blandt efterårets studerende på pastoralseminariet i Aarhus blev de studerende stillet 4 spørgsmål med mulighed for uddybende svar. De blev spurgt

om alder, om de foretrækker en stilling med embedsbolig samt hvilke ulemper eller fordele de ser ved embedsboligpligten, og hvad der evt. kunne ændres for at gøre embedsboligpligten attraktiv. Hvor respondenternes svar bliver citeret direkte, vil et nr. i parentes henvise til det nr. de har i Excel-arket.¹⁶

Spørgeskemaundersøgelse – Storring-Stjær pastorat

Spørgeskemaet blev besvaret af 182 beboere, hvilket svarer til 10,28 % af beboerne i pastoratet.

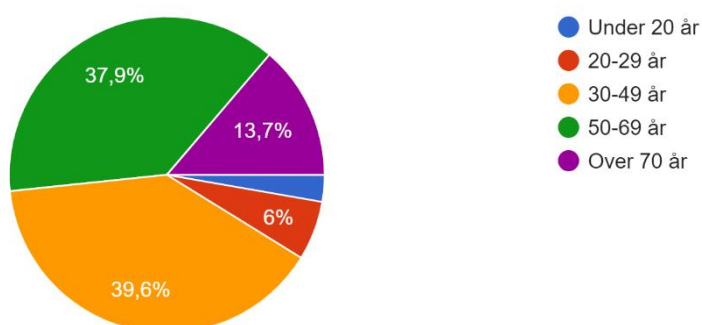
1 – Din alder?

Den aldersmæssige fordeling:

- Under 20 år: 4 besvarelser
- 20-29-år: 11 besvarelser
- 30-49-år: 72 besvarelser
- 50-69-år: 69 besvarelser
- Over 70 år: 25 besvarelser

Den aldersmæssige fordeling i procent fremgår af nedenstående cirkeldiagram.

1) Din alder
182 svar

Sammenfatning

¹⁶ Bilag 1.

Det fremgår af cirkeldiagrammet, at aldersgrupperne de 30-49-årige og de 50-69-årige udgør størstedelen af besvarelsene. En mulig forklaring kan være, at det primært er de aldersgrupper der følger de lokale Facebook-sider, altså via dette medie er opmærksomme på hvad der sker og rører sig lokalt og dermed har set opslaget med undersøgelsen. Aldersgruppen over 70 år, som måske almindeligvis kunne forventes at være mere optaget af spørgsmål vedr. kirkelige forhold, fylder derimod ikke meget i besvarelsene. Det hænger formentlig sammen med at en stor del fra dette segment slet ikke er aktive på de sociale medier, herunder den lokale Facebook-side.

2 - Hvad forbinder du med præstegården i Storring?

Her blev respondenterne bedt om at besvare nedenstående. 173 besvarelses i alt.

Aldersgruppen under 20 år:

For denne aldersgruppe er det tydeligt at præstegården først og fremmest forbindes med præstegårdshaven, kærlighedsstien, konfirmandstuen og de forskellige arrangementer, der foregår i haven, især omkring Skt. Hans/Sommermødet. Selve præstegården nævnes i en besvarelse som et flot hus, uden nærmere uddybning.

- *Præstegården er et flot hus, omringet af en flot have. Præstegårdshaven danner ramme for hyggelige ture på Kærlighedsstien året rundt. Vi har gået mange ture med hunden og endda haft enkelte ture på langrendsski for ca. 10 år siden. Skt. Hans aften er også et af årets store begivenheder i haven. (180)*
- *Sankthansaften og dagene omkring, men spejderlejr. Haven som er åben for alle og den skønne tur man kan gå omkring den. Konfirmandstuen (eller hvad den hedder) som er brugt til konfirmationsforberedelse, minikonfirmand og hvor jeg har gået til kor i mange år. (181)*

Aldersgruppen 20-29 år:

Det er også for denne aldersgruppe præstegårdshaven med dens arrangementer og kærlighedsstien der primært forbindes med præstegården - et sted med plads til alle, samvær, ro og hygge. Men også samtaler i præstens bolig, fødselsdage (hos præstens børn), og minikonfirmandundervisning (i konfirmandstuen) nævnes.

- *Præstegården forbinder jeg med gode og dejlige minder. Vi har gået mange gode ture på kærlighedsstien, som er i præstegårdshaven, præsten har holdt mange gode arrangementer i haven som fx sankthans og sommermøder og vi har holdt adskillige samtaler i hans bolig i forbindelse med dåb for begge vores børn. (9)*
- *Sammenhold (5)*

- *Sankt Hans, fællesskab, ro i sindet via smukke omgivelser (6)*
- *Sankt hans! minikonfirmand og fødselsdage hos et af præstens børn. Forbinder det med en eventyrlig og stor have. (7)*
- *Et roligt sted med plads til alle og som jævnligt salmer folk til hyggelige arrangementer (10)*
- *Hygge, sang, gensyn med gamle venner, gode stunder. (11)*

Aldersgruppen 30-49 år:

Fælles for de fleste svar i denne aldersgruppe er, at præstegården forbindes med den åbne og naturskønne have, kærlighedsstien og især de arrangementer der foregår her, ikke mindst Skt. Hans og Sommermødet. Men også en lang række andre temaer nævnes i besvarelsene bl.a. præstegårdens og præstens betydning for lokalsamfundet, præstens bolig, forbindelsen til kirken, og en lang række andre temaer som fællesskab, samvær og åbenhed, Børnehusets adgang til haven, præstens fortællinger m.fl.

- Haven, kærlighedsstien og arrangementer i haven:
 - *Et dejligt trygt sted, hvor man kan mødes med borgerne i området. Sommer i haven er noget af det bedste vi har mødt i de 13 år vi har boet i Storrिंग. Kærlighedsstien er også en milepæl i vores liv, hvor det hele begyndte og der blev friet ved bænken. (23)*
 - *Et dejligt sted at gå tur , et sted hvor naturen får plads , gode arrangementer for lokalsamfundet , samtaler med præsten om de store livsbegivenheder (49)*
- 31 svarer konkret Skt. Hans og Sommermødet.
 - *Skt. Hans-aftener, fællesskab (mest præstegårdshaven) (18)*
 - *Sankt hans og udflugter fra vuggestuen (22)*
 - *Sankthans,, kærlighedsstien (43)*
 - *Dejlig natur, kærlighedsstien, Sankt Hans. (53)*
- Betydningen for lokalsamfundet.
 - *Et dejligt sted at gå tur , et sted hvor naturen får plads , gode arrangementer for lokalsamfundet , samtaler med præsten om de store livsbegivenheder. (49)*
 - *Præstens tilstedeværelse i lokalsamfundet. Og sommermødet. (46)*
- Forbindelsen til kirken, præsten, og præstens bolig/hjem.
 - *Præsten Marvig – Hans bopæl (55)*
 - *Gode samtaler med præsten (44)*
 - *Carsten og hoppepudder (81)*
 - *Carsten bygningen har ingen betydning (90)*

- *Præstens bolig, samlingssted for kirkelige arrangementer. (92)*
 - *Præstens hjem, konfirmandstuen og en dejlig have. (59)*
 - *Åbenhed, imødekommenhed fra kirken, stedet hvor jeg kan gå hen hvis livet er svært, arrangementer hvor jeg kan møde mine sognefæller (60).*
 - *Fællesskab, sang, gåture, æbler, Carsten (præsten) fortællinger, spejderlejr, Lucia (32)*
 - *Sammenhold, hjælp i forbindelser med Kriser i livet (36)*
 - *Arrangementer og en præst tæt på. (82)*
 - *Mange skønne arrangementer i både præstegården og den smukke have. Udendørgudstjenester, fællesskaber, Skt. Hans arrangement og meget mere. (84)*
- Herunder nogle andre temaer der går igen i flere besvarelser.
 - Børnehusets/vuggestuens daglige adgang til haven
 - Fællesskab og samvær
 - Konfirmandstuen
 - Spejderlejr
 - Kor
 - Præstens fortællinger
 - Foredrag
 - Åbenhed
 - Idyl, ro og rummelighed
 - To besvarelser adskiller sig:
 - *Det er udgifter (79)*
 - *Anede ikke den fandtes (75)*

Aldersgruppen 50-69 år:

I denne aldersgruppe forbindes præstegården også med præstegårdshaven, de naturskønne rammer, hygge og dens mange arrangementer, især omkring Skt. Hans, haven som et fælleseje for sognene - en offentlig park og præstens bolig. Men også en lang række andre temaer trækkes frem. Bl.a. gudstjenesterne i haven, et samlingssted på tværs af generationer, konfirmandstuen og de mange arrangementer, der foregår der. Desuden forbindes præstegården med præsten som person. Præstens tilstedeværelse og tilgængelig, præstens åbenhed og imødekommenhed overfor alle. Præsten som en samlende, tryghedsskabende og kulturbærende skikkelse i sognet.

- Præstegården forbindes med haven, kærlighedsstien, gudstjenester og arrangementer i haven:
 - *Mange skønne arrangementer i både præstegården og den smukke have. Udendørgudstjenester, fællesskaber, Skt. Hans arrangement og meget mere (85)*

- *Høst gudstjeneste, Sankt Hans, kærlighedsstien, møder i konfirmandstuen (105)*
- *Et vigtigt lokalt sted. Vores svar på en offentlig park. (146)*
- *Præstegårdshaven betragtes af sognet som en slags fælleseje, hvor man er velkommen til gå tur, sætte sig og nyde freden eller bare falde til ro i, den er så indbydende (165)*
- **Præstegården som præsteboligen i sognet og af en enkelt som præstens private bolig:**
 - *Haven, konfirmandstuen, korundervisning - og præstens privatbolig (59)*
 - *Præsteboligen i mit sogn (89)*
- **Præstegården forbindes med stabilitet og tryghed i sognet:**
 - *Stabilitet, tryghed - noget der ikke har forandret sig i vores ellers så hurtigt foranderlige verden. (98)*
 - *Et holdepunkt og en samlende sted for sognet (114)*
- **Præstegården forbindes med præstens tilstedeværelse og tilgængelighed. At præsten er åben og imødekommende over for alle, en samlende og tryghedsskabende skikkelse i sognet:**
 - *At jeg kan henvende mig, hvis jeg er i en krise, hvor jeg har behov for min præst. Højskoledage, foredrag, sang, præstegårdshaven, tradition, st hans, (109)*
 - *Hyggelige stunder. Masser af sang og fællesskab. Hjælp at få når livet er svært. Hjælp at få når livet skal fejres. Glæde og ro i sjælen. Taknemmelighed. (127)*
 - *Det er der vores lokale præst bor. Præstehaven er vi alle velkommen, det er der vi holder Sankt Hans. Det er der vores børn går til præst. (132)*
- **Præstegården og præsten, som person, samler sogne og er kulturbærende:**
 - *Samlingspunkt for mange arrangementer for både unge og gamle. Et traditionsrigt hus, som hører til kirken og dens virke. (116)*
 - *Præstegården har en meget central betydning for hele området. Det er vigtigt at præsten deltager i det fællesskab der er i byen. Både byfest, kirken, skolen børnehaven og vuggestue, sportslivet andet. Det største Carsten har tilført er hans tilgang til mennesket. Han møder en med åbenhed og smil. Eventyr og bibel fortælling for børn. Trøst og åbent hus i præstegården til dybe samtaler når svære livsvilkår rammer en og alt ser sort ud 🍷 (120)*
 - *Kulturarv, tryghed. Samlingssted, nærvær, Skt. Hans (126)*
 - *Min først umiddelbart svar var Sommermøde: der hvor ALLE møder til at fejre Skt. Hans mm hvor på tværs af generationer hele lokalsamfund mødes med hinanden før sommerferie. Jeg elsker at der er det årlig begivenhed hvor hele "community" som tilhører sognet er samlede og vi ser hinanden, hilse, tale sammen og synge sammen omkring bålet. Det betyder enormt meget for mig personligt. Så det er ikke i virkeligheden Præstegården med mere*

specifikpræstegårdens have som giver os den mulighed. Det er også den årlige tid jeg står i "ærefrygt" over for den gamle rødbøg som har stået til vidne af os menneskers historie i mere en hundred år.

Efter jeg har læst spørgsmål igen og gave det mere refleksion jeg huskede et par besøge hos præsten i selve boligen da jeg havde brug for præstens vejledning. Vi sad i hans kontor/ biblioteket. Boligen er der hvor præsten og hans familie lev, det er et privat sted dog der er også en sikker havn når man har sjælesorg og kan ikke se lyset for at komme hjem igen. Konfirmandstuen er også en del af Præstegården hvor diverse aktiviteter forgår- som jeg har deltaget i - i forskellige sammenhæng.

Det betyder rigtig meget at der er et sted hvor alle disse aktivister kan forgår - hvor ellers skal konfirmanderne, kirkekor, højskole dage, og meget mere forgår. 128)

- *At det er et fint fundament for kirkelivet i vores sogne. Præsten bor der og konfirmandstuen. (134)*

- En svarer, at det ikke er præstegården der har betydning, men præsten!
 - *Carsten, bygningen har ingen betydning (90)*

Aldersgruppen over 70 år:

For denne aldersgruppe forbindes præstegården også med haven og de arrangementer der samler lokalsamfundet og dens kulturbærende funktion. Men den forbindes også med præsten som sjælesørger og præsten som person.

Præstegården forbindes med haven og arrangementer der samler lokalsamfundet:

- *Dejligt fredfyldt sted, hvor mange fælles arrangementer er til glæde for hele sognet. Her mødes alle slags mennesker for at være en del af Storring/Stjær samfundet. (165)*
- *Foruden sognehuset - konfirmandstuen - også som sognets og menighedens 'centrum' sammen med kirke og kirkegård (164)*
- *Det er præstens embedsbolig samt mødelokale for kulturelle aktiviteter i kirkens regi (162)*

Præstegården og præsten samler sognene og har en kulturbærende funktion:

- *En vigtig del af samfundet, som er vigtig for at forbinde landsbyerne i området. Alle kender præsten, som er en vigtig del af landsbymiljøet. (170)*
- *Det er et sted med kulturhistorisk værdi, som hører til et velfungerende sogn. (174)*
- *Jeg ved præstegården er en historisk perle. (178)*

Præstegården forbindes med præsten og dennes funktion som sjælesørger:

- *Der bor præsten. Han har en stor have. Hvis man har brug for det, kan man banke på og få hjælp. (158)*
- *Præstegården er for mig et fast punkt i sognet hvor jeg ved at min præst hører til. Jeg ved at jeg til enhver tid kan banke på hans dør og få en snak om de store og mindre spørgsmål i livet. Det er en god ting at man kan møde præsten ansigt til ansigt uden at være bange for at bryde ind i hans privatsfære. Hans dør er altid åben. (172)*
- *Kærlig imødekommenhed (177)*

Præstegården forbindes med præsten som person:

- *Danmarks bedste præst (159)*
- *Carsten Marvig (173)*

Sammenfatning

Præstegårdens betydning varierer mellem aldersgrupper, men fællesnævnerne inkluderer haven, arrangementer og præstens rolle som en central figur.

Alle aldersgrupper ser den åbne og naturskønne have og dens arrangementer som et centralt element i forbindelse med præstegården.

Et gennemgående tema er også præstegårdens rolle i lokalsamfundet, forholdet til kirken, og betydningen af fællesskab og åbenhed.

Præsten som en central person og præstens betydning som en samlende og åben skikkelse i lokalsamfundet.

For de to sidste grupper (50-69-årige og over 70 år) gælder, at de især fremhæver præstegårdens betydning som et sted, der samler mennesker på tværs af generationer og at præsten ses som en tryghedsskabende og kulturbærende skikkelse.

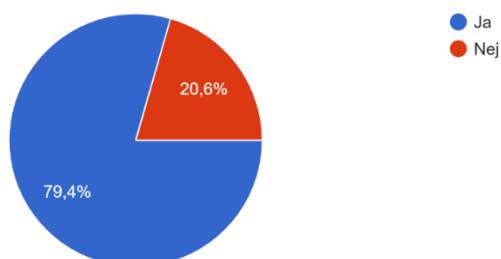
3-4 - Har det betydning for dig, at præsten bor i præstegården i Storrिंग, altså bor helt lokalt? Eller kunne præsten lige så godt bo i eget hus f.eks. i Galten?

Spørgsmål 3 og 4 behandles her under et. Det medførte en del forvirring blandt respondenterne at de to spørgsmål i det første opslag var samlet under et. Derfor valgte jeg at dele dem i to separate spørgsmål i et nyt opslag. Men da mange allerede havde afgivet deres besvarelse og det ikke som sådan gjorde den store forskel i besvarelsenerne, har jeg for overskuelighedens skyld valgt at behandle dem under et.

180 har svaret. Det fremgår af cirkeldiagrammet nedenfor at 141 har svaret Ja = 79,4 %. Altså over ¾ af de adspurgte tillægger det betydning, at præsten bor lokalt. 38 af 180 = 20,6 % finder ikke det har betydning.

3) Har det betydning for dig, at præsten bor i præstegården i Storring, altså bor helt lokalt?

180 svar

Aldersgruppen under 20 år:

For denne gruppe er det væsentligt, at præsten bor lokalt; det skaber et nært forhold til præsten og kirken.

- *Synes det har stor betydning at han (præsten) bor lokalt. Man har et andet nært forhold til ham og kirken. (181)*

Aldersgruppen 20-29 år:

Overordnet set vurderer denne aldersgruppe præstens bolig som et element, der styrker den lokale forankring og relationen mellem præsten og lokalsamfundet. Respondenterne udtrykker også, at det er betydningsfuldt, at præsten, Carsten, bor i præstegården. Det skaber en følelse af tilgængelighed og lettere adgang til samtaler og møder ud over de kirkelige begivenheder. Men også præsten valgfrihed til selv at vælge sin bolig kommer til udtryk.

- *Det betyder meget at Carsten bor i præstegården (3)*
- *Det betyder meget at han er lokal (5)*
- *At præsten bor lokalt, gør at man møder ham mere i hverdagen ud over når man går i kirke. Præsten er mere tilgængelig når han er i nærmiljøet (9)*
- *Det virker mere lokalt og "simpelt" at præsten bor på præstegården. Giver lidt en gammel landsbystemning som jeg godt kan lide. Præsten skal selvfølgelig ikke føle sig tvunget til at bo der (11)*

Aldersgruppen 30-49 år: (svar: JA)

Samlet set viser besvarelsene, at præstens bolig i lokalområdet har en afgørende betydning for at skabe nære relationer, bevare traditioner og styrke præstens engagement i lokalsamfundet.

Synlighed og åbenhed betragtes som centrale elementer i opretholdelsen af disse bånd.

Skaber tæthed til lokalsamfundet både privat og professionelt:

- *Det betyder meget at han bor lokalt. (23)*
- *At præsten derved også bevæger sig i lokalsamfundet, og bedre kender lokalsamfundet og indbyggerne, når præsten er en del af lokalsamfundet både professionelt og privat. (37)*
- *Vigtigt at han er synlig i det daglige liv i byen. Betyder meget at han bor lokalt (40)*

Skaber nær personlig relation og genkendelighed:

- *Jeg mener at det er af stor betydning han bor i lokalområdet, da det giver mulighed for at skabe god kontakt og relation til ham. Alle børnene og de voksne ved hvem Marvig er, og det er skønt. (24)*
- *Jeg syntes, at det har en stor betydning at man kender sin præst, man kan møde ham på gade eller i Brugsen og han har altid tid til en snak (27)*
- *Når familien ser dig på veje og stier, siger vi "der går Carsten". Det ville ikke på samme måde være en personlig relation, hvis vi ikke så dig (32)*
- *Præsten kunne jo godt bo i Galten, men det er mere personligt at præsten er lokal. (58)*
- *For mig har det stor betydning at præsten kender de fleste i stjer og Storning og ikke kun dem der kommer fast i kirken. Sådan et kendskab har man kun når man bor og engagerer sig i nærområdet. (28)*

Tradition og øger kendskab til steder og personer i lokalområdet:

- *Vigtigt at være lokalsamfundet, men godt bo i egen bolig*
- *Jeg syntes det er væsentlig han er en del af lokalsamfundet og bor nært, men jeg syntes det er underordnet om han bor i en tildelt bolig eller sin egen bolig så længe han har lokaler til at kunne udføre sit arbejde (29)*
- *Det er traditionen i det der betyder noget for mig. (30)*

Præstens bolig i lokalområdet signalerer åbenhed, imødekommenhed og engagement i sognebørnenes liv. Det skaber mulighed for at forstå og støtte dem i hverdagen:

- *Det føles som om vi mødes til fællesskab og arrangementer når vi er inviteret i præstegården/haven. Men fællesskabsfølelse kunne måske findes ligeså andre steder og give en følelse af fællesskab også. Når vi er inviteret i præstehaven føles det også lidt som om vi bliver inviteret ind til et fællesskab med de kristne værdier fordi det NETOP er der hvor præsten også bor....(51)*

- *Det at præsten bor lokalt signalerer åbenhed, imødekommenhed og at man vil sognebørnene og ikke bare udfylde et arbejde fra 7-15. Hvis præsten bor i Galten har præsten ikke den samme mulighed for føling med hvordan sognebørnene har det og om der var nogle der trængte til en snak. Og vi har ikke den samme mulighed for at lære præsten at kende dom når præsten bor lokalt. (60)*

Præstens bolig i præstegården skaber en følelse af fællesskab og fungerer som et samlingspunkt for arrangementer og begivenheder:

- *Jeg tror ikke jeg tænker specielt over at han bor lokalt, for jeg bor i Stjær. Men betydningen af/glæden ved at han stiller præstegårdshaven til rådighed ved sankt hans er meget stor (65)*
- *Det betyder meget for mig at Carsten er en del af den lokale befolkning . Han er engageret og involveret , og det er dejligt at møde ham på gåture , til arrangementer mv. (49)*
- *Hvis præsten ikke bor i præstegården så kan man ikke længere benytte området og så er der ikke længere et fælles samlingspunkt.(53)*

Aldersgruppen 30-49 år: (svar: NEJ)

Flere angiver, at det ikke er afgørende, hvor præsten bor, så længe præsten engagerer sig i lokalmiljøet. Dette tyder på, at engageret deltagelse vægtes højere end boligstedet. Nogle respondenter finder det hyggeligt, hvis præsten bor i Stjær eller Storrिंग, mens andre ser bolig i embedsbolig/præstegård som en gammel tradition der ikke længere er afgørende. En peger på at det er hyggeligt, hvis præsten bor i præstegården, men understreger, at præstefamilien selv skal afgøre, hvor de vil bo.

- *Præsten kunne fint bo i Galten (22)*
- *Jeg syntes det er væsentlig han er en del af lokalsamfundet og bor nært, men jeg syntes det er underordnet om han bor i en tildelt bolig eller sin egen bolig så længe han har lokaler til at kunne udføre sit arbejde (29)*
- *Hvor præsten bor, er ikke vigtigt bare præsten engagerede sig i lokalmiljøet (35)*
- *Ikke afgørende, men hyggeligt hvis præsten bor i Stjær eller Storrिंग (41)*
- *At præsten bor i embedsbolig/præstegård, er bare gl. tradition, ikke vigtig mere (45)*
- *Hyggeligt at præsten bor der (i præstegården), men præstefamilien skal selv afgøre hvor de vil bo. (42)*

Aldersgruppen 50-69 år: (svar: JA)

Den overvejende holdning i aldersgruppen 50-69 år er, at præstens bolig skal være lokal. Det har afgørende betydning for præstens rolle i lokalsamfundet. Lokal tilstedeværelse skaber en stærkere sammenhæng mellem præst og sognebørn, opbygger tillid og lettere adgang til støtte. Traditionen om, at præsten bor i præstegården, betragtes som vigtig, og der er en stærk præference for en bolig, der er så lokal som mulig i forhold til kirkens placering.

- Præsten bopæl er præstegården:
 - *Jeg mener at præsten skal bo i præstegården (91)*
- Skaber tryghed og nærvær:
 - *Vil være mere nærværende, når man som præst bor blandt sine sognebørn. (89)*
 - *Det giver tykthed, nærhed. Vi kender hinanden - og det giver en bedre sammenhængskraft i lokalsamfundet - at præsten også er den del af vores lokalsamfund og dagligdag. Handler ind i brugsen ligesom os andre. At børnene går på den lokale skole. At vi mødes på Trampestierne og til sportsfesten. Det gør det nemmere at støtte hinanden og hjælpe hinanden, hvor det giver mening. (95)*
 - *Jeg føler mig tættere på. Lettere hørt. Nærvær. Vil ikke føle at jeg kan henvende mig på samme måde. (109)*
 - *Vil ikke for noget undvære vores præst. Han er altid til rådighed for en sludder. (112)*
Carsten har fået en central betydning fordi han kan mærkes over alt i byen på landet (120)
- Øger kendskabet til præsten som person:
 - *Det er dejligt at præsten bor lokal, at vi kender ham og kan hilse på ham på gaden. (96)*
 - *Dejligt at præsten (og familie) er en del af (kaster glans over) lokalsamfundet (97)*
 - *Jeg syntes det er VIGTIGT at præsten bor i nærområdet, vi kan ALTID møde ham gående eller løbende i naturen. (100)*
 - *Carsten har fået en central betydning fordi han kan mærkes over alt i byen på landet. (120)*
 - *Tror ikke børnene og såmænd også de voksne, vil kunne genkende præsten, hvis han ikke bor i Storring. (133)*
 - *Jeg synes det betyder noget at præsten er lokal og er en man kender noget til. Det er vigtigt fordi det skaber tillid til præsten og tillid til at det er en man har lyst til at henvende sig til, hvis man får brug for det fx i en sårbar situation. Men jeg tror ikke det er afgørende at præsten har bolig i præstegården. (151)*
 - *Det er jo ikke fordi vi uanmeldte dukker op i præstegården for at tale med præsten om dette og hint, men præstens tilstedeværelse har alligevel betydning. Han færdes i lokalområdet, hilser på sine 'gamle' konfirmander og andre, giver et ord med på vejen, kalder smilet frem - dét har betydning. (131)*
- Betydning at præsten kender lokalsamfundet og vice versa:

- *Præsten har lokalkendskab da han bor her, også til de borgere der ellers ikke kommer i kirken (105) Vigtigt at præsten er en del af byen (92)*
- *Præsten skal bo i nær området og være en aktiv brik i det lille lokalsamfund, så man føler at ens præst er betydningsfuld brik i det store puslespil og tager aktiv del i nærområdet og at præsten kender sine sognebørn. (106)*
- *Vigtigt at præsten bor lokalt. Da jeg flyttede til stjer i sin tid (25 år) syntes jeg det var mærkeligt at han ikke boede i stjer. Men nu ser jeg det hele incl stjer, som et lokalt område. Omvendt: da jeg i sin tid boede inde i Århus var jeg bedøvende ligeglad med hvor præsten boede. Kendte ham dårligt. Men det har ændret sig af at jeg har boet i et lille lokalområde i så mange år. Nu er det rigtigst for mig. (118)*
- *Vi har altid været vant til den nærhed- det er skønt at præsten hos os har åbnet for arrangementer- vi kan cykle og gå dertil . Det bliver mere fjernt, hvis det er Galten. Godt m præst, der samarbejder m skole dagpleje og børnehave . (122)*
- *Altså, selvfølgelig kan præsten bo i sit eget hus et sted i det lokal samfund men det er et privat sphere og præstegården (bolig med præstens kontor, have og konfirmand stuen) giv en "center" for aktiviteter at det er behov for som "community" som ikke forgår selve i kirken. (129)*
- *Jeg synes det er vigtigt at han er en del af lokalsamfundet. Det gør at man føler en større tilknytning til præsten, og han ved hvad der ellers sker i lokalsamfundet (137)*
- *Det er vigtigt at præsten bor i sognet, så han/hun har fingeren på pulsen, og der er mulighed for også tilfældigt st møde præsten - og præstefruen. (134)*
- *Når præsten er en del af lokalsamfundet, har han/hun meget bedre indsigt i hvad der rør sig i lokal området. (153)*
- *Bolig i f. eks. Galten vil give distance til sognet og sognebørnene. (150)*
- *Præsten skal bo lokalt, men gerne have et tæt samarbejde med kollegaer i Galten, Skovby, Veng m. v.(139)*
- **Sammenhæng med kirken:**
 - *Jeg synes præstens bopæl skal være så lokal som mulig i forhold til kirkens placering. Ellers kan det være svært rigtig at være del af det lokale liv og dermed være i samme båd i alle henseender. (116)*
 - *Kirken føles en vigtig og synlig del af vores lokalsamfund. Det at præsten bor lokalt, har meget stor betydning for den følelse. (127)*

Aldersgruppen 50-69 år: (svar: NEJ)

Samlet set viser svarene en diversitet i opfattelserne af præstens bopæl; nogle vurderer lokal tilstedeværelse og engagement mere afgørende end præstens bopæl. Mens én ser ud til at have en mere afslappet holdning til præstens bolig.

Andre synes ikke at tillægge det betydning, at præsten nødvendigvis bor i præstegården, men præsten skal være lokal og aktiv i lokalsamfundet:

- *Det er ikke så vigtigt hvor præsten bor - men mere at præsten også er en aktiv del af lokalsamfundet og lokallivet - at alle ved hvem han/hun er. At præsten er hvor menigheden er. På dem måde er præstegerningen helt særligt og krævende - og meget synligt - "præsten er altid lidt på" - også når han/hun ikke er på arbejde..(147)*
- *Jeg synes det betyder noget at præsten er lokal og er en man kender noget til. Det er vigtigt fordi det skaber tillid til præsten og tillid til at det er en man har lyst til at henvende sig til, hvis man får brug for det fx i en sårbar situation. Men jeg tror ikke det er afgørende at præsten har bolig i præstegården. (151)*
- *Én peger på at præsten kan have et kontor, underforstået kan bo hvor han vil.*
 - *For mig kunne præsten have et kontor (90)*
- *En enkelt skiller sig ud fra de øvrige ved slet ikke tillægge præst og præstegård betydning:*
 - *Vi lever i en tid hvor folk bor på hver deres måde. Præsten er ikke længere den man går til hvis man har problemer med livet. Det er lægen eller google (148)*

Aldersgruppen over 70 år: (Svar: alle JA)

Aldersgruppen over 70 år lægger vægt på præstens lokale tilstedeværelse som et nøgleelement for tryghed, fællesskab og kirkesammenhæng. Præstens bolig i sognet, især præstegården, ses som en afgørende faktor for et positivt og nært forhold mellem præst, menighed og lokalsamfund.

- *Forholdet til præsten som person:*
 - *Han er et kendt ansigt og en man kan møde i byen. (154)*
 - *Det er af stor betydning, at præsten kender sit sogn og sognebørn - og vice versa (162)*
 - *Vi har en kirke, der er en naturlig medspiller- den er synlig og tilstede- i lokalsamfundet. Det skyldes Carsten, der er nærværende, synlig og engageret. Jeg tror også han har stor betydning for engagementet i menighedsrådene.*
Det betyder også meget vi har vores eget menighedsråd, der er forankret lokalt.
Det har stor betydning for alle vore familier og menigheden , at Carsten tager sig tid til at deltage i mindehøjtidelighed efter en begravelse.
Sammenholdt er det vigtigt at præsten ikke har flere sogne at skulle være tilknyttet.
Det kræver alt for meget af en person.
Tid til fællesskabet mellem præst og menighed er det vigtigste. (178)
- *Tryghed og nærvær:*
 - *Rart at vide, han er i nærheden, men man kan jo altid aftale en samtale, hvis man har behov.*
I ovenstående spørgsmål er det ikke tydeligt, hvad man svarer ja eller nej til, da et ja jo ikke kan dække begge spørgsmål, da de er "modsatrettede"! (156)

- *Man kan altid komme til Carsten, i prestegården (161)*
- *Har indtryk af at præsten er meget aktiv og vellidt, både p gr af ham selv og fordi han bor "sammen med os" (169)*
- Den lokale forankring:
 - *Tror ikke præsten vil have så stor lokal kendskab, hvis han bor i Galten (155)*
 - *Præsten betragtes af beboerne i sognet som en meget væsentlig del af sognets image, og derfor ar det vigtigt, at han er på selve stedet, så man er på "hjemmebane". (165)*
 - *Han ville i så fald være et fremmedelement her (171)*
 - *Så ville præsten let blive en fjern person der dukkede op engang imellem til en begravelse for at sige nogle pæne ord om afdøde. Det er vigtigt at præsten kender og er kendt i sit sogn og dermed er en levende del af livet i sognet. (172)*
 - *Den nære tilknytning vil forsvinde uden en præstegård (175)*
 - *Jeg tror der vil være et naturligt nærværende bånd mellem præst og menighed hvis præsten bor i det lille lokalsamfund.*
- Sammenhæng med kirken:
 - *Selvom kirkedøren er åben dagen igennem, mangler der "uden præsten i nærmeden" nemt et ansigt på det åndelige og dermed igen en tomhed (164)*

Sammenfatning

Der er en generel tendens i alle aldersgrupper til at værdsætte præstens lokale bolig som vigtig for nærvær, tryghed, og styrkelse af relationer.

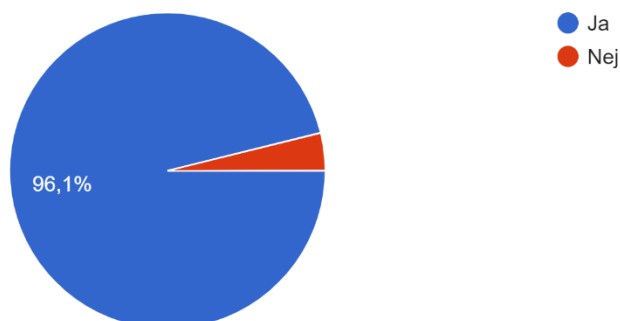
Traditionen om præstens bolig i præstegården betragtes positivt, men der er også variation i, hvor afgørende denne tradition anses for at være. Præstens engagement og synlighed i lokalsamfundet vurderes af nogle som lige så vigtigt som boligstedet; det synspunkt ses tydeligt i grupperne under 50 år.

Overordnet set er der enighed om, at præstens tilstedeværelse og engagement i lokalsamfundet er afgørende for et positivt forhold mellem præst, menighed, og kirke.

5 - Har det betydning for dig, at du kender "din" præst eller ved hvem præsten er?

5) Har det betydning for dig, at du kender "din" præst eller ved hvem præsten er?

181 svar

181 har svaret. 174 har svaret at det har betydning at kende sin præst.

30 har uddybet deres Ja.

7 har svaret Nej. Kun én har uddybet sit svar

- "Er ikke aktiv kirkegænger" (45) (30-49år):

For aldersgrupperne under 20 år og 20-29 år:

I de to aldersgrupper har to uddybet deres svar dels med henvisning til at præsten er en kendt figur i sognet som mange har en relation til, og dels sættes præsten i forbindelse med en god konfirmandundervisning.

- *Vores præst, Carsten, er en kendt figur i sognet, som mange har en relation til. Det betyder meget. (180)*
- *Også hus for en god konfirmationsforberedelse (11)*

Aldersgruppen 30-49 år:

For denne aldersgruppe er præstens personlighed, åbenhed og engagement i lokalsamfundet central. Det bidrager til respondenternes oplevelse af, at kirken er en nærværende og støttende del af deres liv. Denne tilknytning går ud over traditionelle kirkelige begivenheder og udvides til at omfatte hverdagslivet. Samlet set understreger respondenterne, at en personlig relation til præsten er afgørende for, at kirken opleves som en meningsfuld og integreret del af deres liv og lokalsamfund.

- Det personlige kendskab:
 - *Det at kende Carsten er den største grund til at jeg føler tilknytning til kirken i byen. Han er en af de første mennesker man møder som tilflytter, og man føler sig taget imod med åbne arme, om det er i hans / kirkens regi, til sportsfest eller i andre sammenhænge . (49)*
 - *Stor betydning! Og det har endnu større betydning at Carsten er som han er (28)*
 - *Han holdt eksempelvis en meget personlig tale til vores bryllup som en præst der ikke kendte min mands opvækst kunne have formået. Han er lokal og personlig af den årsag...(51)*
 - *Når der er vikar, er det tydeligt at mærke (50)*
 - *Præsten er meget personlig. Det kan jeg godt lide. (23)*
 - *Føler at han kender en (27)*
 - *Det bliver mere jordnært og betydningsfuldt at vi kender hinanden. (24)*
 - *Det er helt afgørende at jeg føler en relation til præsten - og jeg er endda ikke medlem af folkekirken. (35)*

- At kende præsten gør det nemmere at henvende sig f.eks. i livskriser:
 - *Hvis jeg får det svært og har brug for at tale med præsten vil det ikke være naturligt for mig at henvende mig til en jeg ikke kendte og en der ikke vidste lidt om mig og min livshistorie. (53)*
 - *Vi har både ved særlige lejligheder, helligdage mm mødt præsten og hans familie. Det betyder, at hvis jeg fik en livskrise, så vil jeg naturligt række ud. (43)*
 - *Man kan række ud til ham når man føler man kender ham. Det er nemmere. (40)*
 - *Ja, præsten er en del af min opvækst. Fra skolen, konfirmation, dåb og til begravelser. Samt det er en tryk person der står klar til at lytte og være nærværende, hvis der er brug for det. (37)*
 - *Det er dejligt at vide hvem man kan gå til, hvis livskriser opstår (36)*
 - *Jeg synes det er vigtigt jeg ved hvem præsten er fordi mange af livets store begivenheder har en direkte forbindelse med ham. (30)*
 - *Det gør svære samtaler lettere (31)*
 - *Vigtig med en relation til byens præst (55)*

- Øger generelt tilliden og trygheden:
 - *Det har betydning for mig at vide hvem præsten er når min datter besøger præstegården sammen med børnehaven og er rigtig glad for det (42)*
 - *Det betyder meget at man kender personen "bag" præstekjolen. Det giver tryghed og tillid (57)*
 - *Det er af kæmpe betydning for kontakten og trygheden ved præsten, tror det især i mindre menigheder (29)*
 - *Det er rart at vide hvem der er i guds hus. (26)*

- *Det gør det fordi jeg bor i en lille by, ville have det anderledes hvis jeg boede i Aarhus (48)*
- Præsten åbner præstegårdshaven:
 - *Det er det jeg bruger haven til. (58)*
 - *Dejligt at kærlighedsstien er åben for sognebørnene så man kan nyde den smukke natur omkring præstegården. (60)*
 - *Vokset op med leg, konfirmationsforberedelse og sankt hans hver eneste sommer (66)*

Aldersgruppen 50-69 år:

Svarene fra denne aldersgruppe viser en enstemmig opfattelse af, at det at kende præsten personligt har en betydningsfuld indvirkning på deres forhold til kirken og troen. Et personligt kendskab til præsten skaber ikke kun en følelse af tryghed, men også gensidig tillid og respekt, der danner grundlaget for meningsfulde samtaler og dialog.

Respondenterne betoner også betydningen af præstens synlighed og engagement i lokalsamfundet. Den positive karakterisering af præsten som "sprudlende" og "altomfavnende" indikerer, at personlighed og engagement spiller en central rolle i, hvordan præsten opfattes og værdsættes af sognebørnene. Samlet set viser svarene, at et personligt forhold til præsten er afgørende for at skabe et meningsfyldt og nært forhold mellem kirken og lokalsamfundet.

- Det personlige kendskab:
 - *Jeg syntes, at det er dejligt, kender en og hilser når vi mødes. (155)*
 - *Det har STOR betydning for mig at kende min præst (156).*
 - *Det har overordentlig stor betydning i mit liv. (105)*
 - *Ja, jeg har en klar fornemmelse af hvilke værdier min præst står for, da jeg også møder ham i lokal sammenhæng. (109)*
 - *På en eller anden måde bliver kendskabet til en del af min identitet. (162)*
 - *ALTID rart at kende præsten personligt. (100)*
- At kende præsten gør det nemmere at henvende sig f.eks. i livskriser:
 - *Det er nemmere at tage kontakt med en man kender og har tillid til, specielt hvis man har brug for sjælesorg (97)*
 - *Hvis man kender præsten, så det er lettere at tage en snak med ham om noget der er svært, hvis der er behov for det. (96)*
- Skaber tryghed og tillid:
 - *At kende præsten giver tryghed (121)*

- *Der skabes en respekt , en gensidig tillid og tryghed der er grundlaget for dialog (120)*
- Betydningen for lokalsamfundet:
 - *Dejligt med en præst der er synlig i lokal samfundet. (101)*
 - *Det er vigtigt der er kemi mellem borgere og præst. (112)*
- Præsten og præstegårdshaven:
 - *En god og sprudlende og alt omfavnende præst. Gode arrangementer bl.a. til sankthans og til jul (gudstjenester for skolen og institutionerne (137)*
 - *Specielt omkring Sct. Hans og diverse arrangementer - og når man skal tale med Carsten (128)*

Aldersgruppen over 70 år:

Svarene i denne gruppe er meget varierede og synes i flere tilfælde at være svar på tidligere stillede spørgsmål, men kendskabet og relationen til præsten har betydning for:

- Adgang til arrangementer i Præstegårdshaven og konfirmandstuen:
 - *Præstegårdshaven betragtes af sognet som en slags fælleseje, hvor man er velkommen til gå tur, sætte sig og nyde freden eller bare falde til ro i, den er så indbydende (165)*
 - *Selve præstegården har jeg ikke et personligt forhold til udover at vide at Carsten med familie bor der. Jeg bruger konfirmandstuen når der inviteres til foredrag. (178)*
 - *Samlingssted for både unge og ældre (170)*
- for sognet og menigheden:
 - *Vores præst, Carsten, er en kendt figur i sognet, som mange har en relation til. Det betyder meget. (180)*
 - *Uden en præst i præstegården opleves sogn og menighed som lidt tomme og meget langt væk (164)*

Sammenfatning

Som grafen viste har det for 96,1 % af respondenterne overordentlig stor betydning på tværs af aldersgrupperne at de kender "deres" præst,

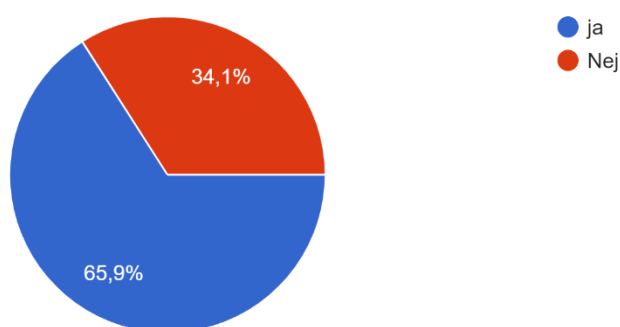
Præstens person og engagement i lokalsamfundet er meget vigtig. Det gør, at man oplever at have en relation til præsten, som person! Det gælder også for ikke medlemmer. Det skaber tryghed og betyder bl.a. også at det bliver nemmere at opsøge præsten når livet trænger sig på eks. i form af livskriser.

Den åbne adgang til kærlighedsstien og arrangementer i præstegårdshaven ses som udtryk for præstens åbenhed, engagement og interesse i og for sine sognebørn.

Det at præsten har været i embedet i mange år giver respondenterne følelsen af, at man kender ham og at han kender sine sognebørn, både børn og voksne, hvilket er med til at underbygge tilliden til præsten.

6 - Har det betydning for dig, at der har ligget en præstegård i vores sogne siden middelalderen?

6) Har det betydning for dig, at der har ligget en præstegård i vores sogne siden middelalderen?
182 svar

Aldersgrupperne under 20 år og 20-29 år:

I disse to aldersgrupper har to uddybet deres svar. Præstegårdens historie synes ikke at tillægges den store betydning.

- *Vidste det ikke, men nu man ved det er det meget interessant. (7)*
- *Det tænker jeg ikke over (183)*

Aldersgruppen 30-49 år:

Holdningerne til præstegårdens historiske betydning varierer i denne aldersgruppe, men overvejende udtrykker respondenterne en positiv holdning til, at der ligger en præstegård i landsbyen. For nogle er det mindre vigtigt, hvor længe præstegården har eksisteret, mens andre finder det spændende og værdifuldt at have kendskab til dens historie.

Flere ser historien som en kilde til tryghed og forbinder den med en følelse af identitet og forankring i sognet. Samlet set tyder svarene på, at selvom præstegårdens historiske aspekt ikke er lige vigtig for alle, har det en positiv indvirkning på opfattelsen af kirken som mere end bare en bygning og et arbejdssted, idet det tilføjer et ekstra lag af betydning og kulturel sammenhæng.

- *Jeg er meget glad for at der ligger en præstegård i min landsby hvor også præsten bor da kirken virker mere imødekommende og ikke bare en bygning og et arbejde. Men hvor længe den har været der har ingen betydning. (60)*
- *Ikke at den er så gammel, men vigtig at den er her. (37)*
- *Betydning for mig er at der er en præstegård, ikke hvor længe der har været. Dog er det fedt med den op groede have og flotte arkitektur med den aldrende boligstil (31)*
- *Det er mig ikke så vigtigt (29)*
- *Synes altid det er spændende med den historie der følger med en præstegård (36)*
- *Historie giver en følelse af tryghed. (78)*
- *Man kan jo altid blive slået lidt over historiens vingesus. (76)*
- *Vores kultur og historie er dem vi er (70)*
- *Det historiske har værdi, historiens vingesus (58)*
- *Det er noget der fortæller noget om sognets oprindelse. Meget vigtigt med dybe rødder og super spændende (26)*
- *Det er fedt (24)*

Aldersgruppen 50-69 år:

Samlet set tyder svarene for denne aldersgruppe på en stærk opbakning til at bevare og værne om præstegårdens historiske kontinuitet som en central del af det lokale fællesskab. Flere af dem ser præstegården som noget der står fast, når alt andet vakler. Kendskabet til stedets historie værdsættes som en kilde til at forstå fortiden, værdsætte nutiden og orientere sig mod fremtiden.

Mens nogle anerkender vigtigheden af at tilpasse præstegården til moderne præstefamiliers behov, understreger mange behovet for at bevare præstegården som en del af menighedens og lokalsamfundets fælles historie. Kulturarv, bevaringsværdige bygninger, kunst, arkitektur, og

historie betragtes som vigtige elementer i præstegårdens betydning. Tradition, historisk forankring, og bevarelse af lokale skikke fremhæves som vigtige for dannelse og identitet.

- *Det er meget kraftfuldt. Det er dejligt. Det giver ro. Der er noget som består, når alt andet vælter. (153)*
- *Det er vigtigt at kende stedets historie. På den måde tror jeg vi bedre værdsætter fortiden, nutiden og fremtiden og er mere villig til at bevare end hele tiden at skabe nyt (148)*
- *Den historiske vinkel har selvfølgelig betydning - men ikke om præsten og præstens familie lige bor der. Det vigtigste er at finde en løsning der passer den enkelte præst bedst muligt - præsten er vigtigere end bygningen. Familiemønstre ændrer sig - og det gælder også moderne præstefamiliers - derfor er det ikke sikkert, at det der fungerede godt for generationer siden er det rigtige for en præstefamilie idag. (147)*
- *Det er en del af vores menighed og lokalsamfund. En dejlig del af vores lokalhistorie. (137)*
- *Det er med til at binde vores fælles historie sammen. (134)*
- *Da jeg er kristen, har det stor betydning, jeg er både konfirmeret og gift i Storrings Kirke, selv om jeg ikke boede i sognet da jeg skulle giftes. (133)*
- *Noget af det skønne ved kirken er de lange linjer, den er med til at tegne for mennesker, der oplever et omgivende samfund i stadigt hastigere forandring. Kirkerne står i århundreder og der bliver passet godt på langt de fleste. Hører præstegårde så pludselig fortiden til? Det håber jeg da ikke. Selv om meget centraliseres, så bør vi på dette område gøre et helhjertet forsøg på at føre historien videre i en ny tid. Og hvis ikke man skulle gøre det i et pastorat med en så fantastisk præstegårdshave, hvor så? (131)*
- *Kulturarv, bevaringsværdi bygninger, kunst, arkitektur, historie (træer) - en rådtråd igennem samfunds udvikling (129)*
- *Godt med en dyb og lang historie- sundt for vores dannelse at vi er en brik i en stor helhed og fællesskab (122)*
- *Elsker den gamle historie. Vi bliver en lille prik i et stort og gammelt billede. (118)*
- *Historisk, en del af vores religiøse og kulturelle baggrund (109)*
- *OG den skal bevares. (100)*
- *Tradition (98)*
- *Byen har sin historie, og det det er vigtig at bevar det. (96)*
- *Det giver ro med kontinuitet, ikke alt bør være objekt for rationaliseringer (97)*
- *Det er med til at skrive historie (91)*
- *Er en del af områdets historie. (89)*
- *Traditioner skal bibeholdes (88)*

Aldersgruppen over 70 år:

Mange i denne aldersgruppe betragter præstegården som en vigtig del af lokalhistorien.

Respekt for fortiden og bevarelse af det gode gamle fremhæves som vigtige elementer. For mange er præstegården et symbol på en rød tråd gennem generationer, der forbinder folk i

lokalsamfundet. Vedligeholdelsen af bygninger og det historiske sted anses som afgørende for at bevare denne forbindelse til fortiden og sikre, at præstegården forbliver et meningsfuldt sted i lokalsamfundet. Samlet set fremhæver svarene vigtigheden af at forstå og bevare den historiske kontekst for at opretholde præstegårdens betydning og tilknytning til sognet.

- *Historisk betydning (155)*
- *Især præstegårdshaven er imponerende og skøn. (156)*
- *Det er en læsning i historien (161)*
- *Betydning? jeg ved ikke, men det giver da. et dejligt perspektiv (169)*
- *Det er en vigtig del af vores lokalhistorie - og hvad deraf følger. 162)*
- *Den fortrolige samtale fungerer dårligt på baggrund af kalender forberedelse. Fungerer bedst ved at være spontan og umiddelbart tilgængelig (naturligvis under hensyntagen til præstens kalender) Uden at gå helt tilbage til den katolske skriftestol er en løbende og givende nærkontakt mellem "skriftefaderen" og sognebarnet / den søgende stadig "nødvendig" i menighedslivet. (164)*
- *Man knyttes til stedet og historien (165)*
- *At det er et historisk sted. (166)*
- *man skal ikke pille ved alt det gode gamle og man skal respektere fortiden (167)*
- *Det er for mig et tegn på at der går en rød tråd gennem alle generationer, en tilknytning til kirken som ligger ud over den daglige trummerum. Dette uanset om man benytter sig af kirken ofte eller kun til højtiderne og de store vendepunkter i livet såsom dåb, bryllup og begravelse. (172)*
- *Når det drejer sig om bygninger m.v. Vedligeholdes (177)*

Sammenfatning

Præstegården signalerer historie. Den vidner om vigtigheden af vores kulturhistorie, herunder også den lokalhistoriske. Ligesom præstegården understreger forbindelsen til kirken og dennes betydning for vores historie. At det har stor betydning, kommer især til udtryk blandt de 50-69-årige og aldersgruppen over 70 år. I aldersgruppen 30-49 år synes det for nogle respondenter ikke at være så afgørende, hvor længe der har ligget en præstegård; vigtigere er det at den ligger der nu. Det signalerer kirkens og præstens åbenhed.

Samlet set fremhæver svarene fra alle aldersgrupper dog vigtigheden af at forstå og bevare præstegårdens historiske kontekst for at opretholde dens betydning og tilknytning til sognet.

Delkonklusion på spørgeskema Storrिंग-Stjær pastorat

Præstegården forbindes først og fremmest med præstegårdshaven og de arrangementer der foregår her og det faktum at den er åben og tilgængelig for alle!

Selve præstegården, boligen, forbindes for flere først og fremmest med det sted, hvor præsten og dennes familie bor.

Mange peger dog på, at netop det at præsten bor i præstegården sender et vigtigt signal til beboerne i sognene om at præstens tilgængelighed og at præsten derved er en naturlig del af lokalsamfundet og engageret i det, hvilket ses som meget vigtigt.

Det fremgår også med stor tydelighed hvor vigtigt det er for respondenterne, at de kender "deres præst". Det synes for en mindre gruppe også vigtigere end præstens bopæl i sognet. Den personlige relation til præsten betyder bl.a. at det gør det lettere at henvende sig til præsten, ligesom det er med til at gøre dørtrinnet til kirken og det kirkelige lavere.

Den tætte relation mellem sognebørn og præst, som respondenter oplever, fordi de kender præsten personligt, synes også at hænge sammen med det spænd af år, præsten har været i embedet.

Det tager tid - år - at opbygge en tæt relation, og den fremmes både ved at præsten bor blandt sine sognebørn og at præsten som person er åben og engageret i sine sognebørn og lokalsamfundet.

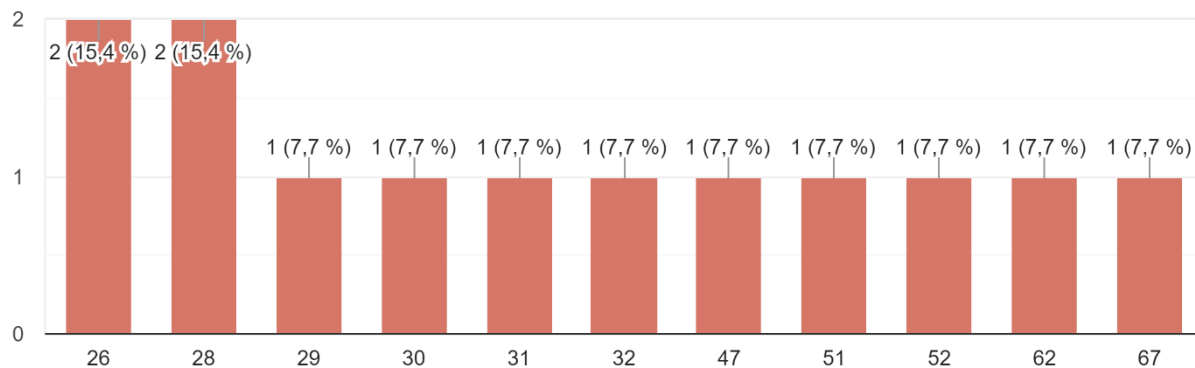
Spørgeskemaundersøgelse – Pastoralseminariet i Aarhus

Spørgeskemaet blev besvaret af 13 studerende, hvilket er halvdelen af de studerende på pastoralseminariet i Aarhus efteråret 2023.

1 - Aldersmæssig fordeling

1) Din alder

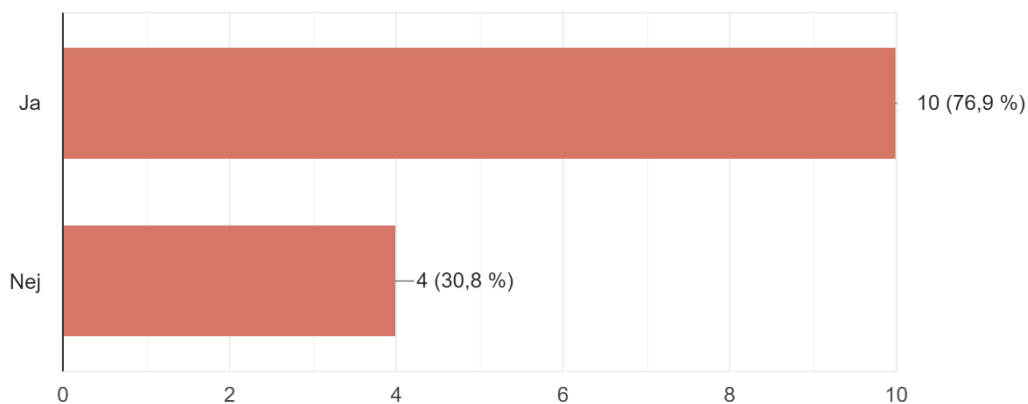
13 svar

2 - Foretrækker du at få en stilling med embedsbolig?

2) Foretrækker du at få en stilling med embedsbolig?

13 svar

Som det fremgår af grafen, er der et klart flertal, 10 = 76,9 %, der ønsker en stilling med tilhørende embedsbolig.

Aldersmæssige fordeling - Ja- og Nejsigere:

Blandt de yngste fra 26- 31 år svarer alle Ja. En på 47 år svarer ja. Nejsigerne fordeler sig: 51 år, 52 år, 67 år. En enkelt på 62 år er åben for begge muligheder.

Uddybelse af JA svar:

For flertallet synes plads og økonomi at være den afgørende faktor for ønsket om en embedsbolig. For resten er det især den tætte tilknytning til menigheden og lokalsamfundet som de finder afgørende. Det er som én skriver ”hele præstelivet, vi vil.” Det er med andre ord et mere traditionelt syn på præsterollen.

- 47 år: Vi bor pt. i lejebolig fordi vi hele tiden har vidst at vi ville i embedsbolig. Det har haft betydning for jobsøgningen, fordi vi har kunnet kigge i et større område, fordi vi ikke er bundet af en nuværende ejerbolig. En embedsbolig vil også give os en større bolig uden vedligeholdelsesomkostningerne. (2)
- 28 år: Da huskøb måske ikke er muligt i nærheden. (4)
- 30 år: Det virker som en god, simpel måde at være sikret en bolig og ikke skulle tænke alt for meget på vedligehold osv. Det er billigere end at leje og mindre risikabelt end at eje. (14)
- 32 år: Jeg bor i en lille lejlighed med min familie, og vil meget gerne bo i noget større. (7)
- 26 år: Det virker til at være en fornuftig husleje og godt vedligeholdt. (11)
- 28 år: Jeg vil rigtig gerne være tæt på mine sognebørn og vide hvad der sker i sognet og kunne være en del af det lokalsamfund jeg har virke i (8)
- 31 år: Det er helt afgørende for os som familie. Det er hele præstelivet, vi vil. (9)
- 29 år: Jeg holder af, at præsten - også jeg i fremtiden - bor i sognet, og at det er noget, man som menighed(sråd) og sognepræst bestræber sig på i fællesskab vha. en embedsbolig. Desuden ser jeg helst, at det ikke skal være et bøvnl med boligmarkedet, som afgør, hvorvidt jeg som ny præst kan flytte ind i sognet eller ej. (10)

Uddybelse af NEJ svar:

En svarer klart nej til embedsboligen. En er ikke afvisende når det yngste barn er flyttet hjemmefra og den sidste svarer nej med begrundelse i, at vedkommende ønsker at søge embede efter overenskomst og vikariat.

- 52 år: Ikke lige nu, hvor den yngste stadig bor hjemme, men meget gerne derefter. (3)
- 51 år: Jeg vil gerne blive boende der, hvor jeg bor. (12)
- 67 år: jeg søger embede efter overenskomst og vikariat. (13)

Sammenfatning

Grafen viser at en overvejende del af respondenterne er positivt indstillet til evt. embedsbolig. Det er bl.a. begrundet i, at det sikrer dem en billig bolig på et dyrt og usikkert boligmarked, og de samtidigt slipper for vedligeholdelsesudgifter og sikres plads til familielivet.

For de yngste blandt respondenterne sikrer embedsboligen en tæt tilknytning til menigheden og lokalsamfundet, hvilket de ser som meget afgørende.

3 - Hvilke fordele og ulemper ser du ved embedsboligen?

Fordele:

Respondenterne peger på flere forskellige fordele ved embedsboligen, men især to hovedtemaer går igen, dels de fordele embedsboligen giver for forholdet mellem præst og lokalsamfund/menighed og dels de økonomiske og praktiske fordele for præsten.

- Sikrer præstens tilstedeværelse i sognet og nærhed til sognebørnene:
 - *Tilstedeværelse i sognet - nærhed til sognebørnene (6)*
- Embedsboligen bidrager positivt til lokalsamfundet og menigheden:
 - *Næsten kun fordele. Embedsboligen giver en form for tryghed og bestandighed i et lokalsamfund. Det betyder noget, at folk ved, hvor præsten bor og i en bolig, menigheden kender og er stolt ved og som ligger lige ved kirken. (9)*
- Embedsboligpligten hjælper til at skabe et levende menighedsliv:
 - *Men i min optik hjælper embedsboligpligten både præst og menighedsråd med at skabe et levende menighedsliv i sognet, hvor der allerede ER styr på boligomstændighederne, som kan få præsten bosat i sognet. (10)*
- Embedsboligen bidrager til lokal forankring og præstens engagement i sognet:
 - *Fordele - lokal forankring og engagement (12)*
- Embedsboligpligten giver præsten økonomiske fordele:
 - *Huslejen er generelt OK og der er et menighedsråd der står for vedligeholdelse, nogle gange også af haven. (11) Fordele: Billig "husleje". Menighedsråd er ansvarlig for det grove vedligehold. Jeg får måske en bolig, jeg ikke ville have haft råd til ellers. Måske en bolig, der ligger tæt ved arbejdspladsen. (14)*
- Embedsboligen letter overgangen fra studielivet til præstelivet:
 - *Fordele: bolig er allerede fundet. (13)*
- Embedsboligen letter flytning:
 - *Præsten behøver ikke anskaffe sig bolig ved flytning, hvilket er en praktisk fordel, især når man flytter langt væk og ikke kender området (2).*
- Embedsboligen sikrer fleksibilitet ved skift af embede og muliggør stilling i byen:

- *Embedsboligen giver fleksibilitet ved skift af embede, og i byområder mulighed for at bo i sognet mod en præsteløn (3).*

Ulemper:

Respondenterne peger på flere forskellige ulemper ved embedsboligen, men overordnet set gælder det at embedsboligen kan begrænse friheden og råderetten over sin bolig, herunder også muligheden for at vælge sin egen bolig, ligesom embedsboligen kan være en udfordring for adskillelsen mellem privatliv og arbejdsliv. En enkelt peger også på den manglende økonomiske gevinst ved at skulle bo til leje.

- **Begrænset indflydelse og råderet over sin bolig:**
 - *Ulempen kan selvfølgelig være, hvis man får et menighedsråd, som nærmest mener at de har råderetten. Ellers se ovenstående svar. (2)*
 - *At der ikke er total frihed i ønsker til visse ting, at menighedsrådet har medbestemmelse. (4)*
 - *At ens hjem ikke 100% er ens eget. (7)*
 - *At ens hjem ikke 100% er ens eget. (8)*
 - *Der er jo nogle ulemper ift. at ændringer på boligen og dens matrikel skal kunne favnes af alle - også med udblik til en senere præst i fremtiden. (10)*
 - *Ulemper: Man kan ikke indrette den som man vil. (13)*
- **Ulempe for adskillelse mellem arbejdsliv og privatliv:**
 - *Det kan give ulemper på den måde, at præsten er mere synlig end andre folk i byen. Det er sværere at 'gemme sig'. Men det er på grund af det ansvar, en præst har. Et ansvar, som skal blive ved med at have betydning. (9)*
 - *Din bolig er bundet på dit arbejde, så mister du arbejdet er du også hjemløs. Ofte kan det være forbundet med konfirmandstuen og mange mennesker kommer og går i utide. (11)*
 - *Ulempe - private forhold kan besværliggøre pligten (12)*
- **Privatliv og økonomiske ulemper:**
 - *Ulemper: Mindre frihed til at vælge. Hvis jeg vil have de økonomiske fordele, man kunne få ud af en boliginvestering, må jeg tænke i at investere i noget andet. Jeg ejer ikke min bolig, og her derfor heller ikke den fulde frihed, som ville følge med at eje. Mange folk vil vide, hvor jeg bor - boligen vil måske til en vis grad blive set som et "offentligt sted". (14)*
- **Manglende frihed til selv at vælge bolig:**

- *Ulempen er, hvis man allerede bor godt og bor nær kirken. (3)*
- *Det er en ulempe, hvis boligen ikke er særlig tiltrækkende, eller hvis der er fredet helt urimeligt, gamle ting. (5)*

Sammenfatning

Fordelene ved embedsboligen synes at være, at man ikke behøver at bekymre sig om sine boligforhold. De er givet, og det giver tryghed. Det gælder også de økonomiske forhold - den billige husleje - og at man slipper for vedligeholdes udgifter.

Det spiller også ind, at man får en bolig tæt på sin arbejdsplads. Ligesom det giver mulighed for at søge embede i større byer, hvor det kan være svært at få råd til bolig.

Det er også væsentligt, at man kan være tæt på sin menighed og have bopæl i lokalsamfundet.

Ulemperne synes i overvejende grad at hænge sammen med, at det kan være svært at værne om ens private liv. Og det at man ikke frit kan vælge sin egen bolig og ikke har 100% fuld råderet over den bolig man er stillet til rådighed, f.eks. i forhold til dens indretning.

Bagsiden ved trygheden i at ens boligforhold er sikret med embedsbolig, er at man er "hjemløs" hvis man af denne ene eller anden grund mister eller forlader sit embede.

4 - Hvad mener du der skal til for at gøre embedsboligen attraktiv?

Respondenterne peger i overvejende grad på, at embedsboligen er attraktiv, hvis boligen rummer en klar adskillelse mellem arbejdsliv og privatliv, jf. de med gult markerede svar nedenfor. For flertallet ad respondenterne gælder, at de godt kan leve med en "flydende grænse". Boligens stand spiller også en vigtig rolle, jf. de med rødt markerede. Embedsboligens synlighed i sognet synes ikke at være så afgørende, bare der ikke er "indkik" til det private. En enkelt peger også på de økonomiske fordele ved embedsboligen.

- Klar adskillelse:
 - *Fysisk adskillelse ml privatsfæren og embedet (6)*
 - *Privat og offentlig skal være klart adskilt. (13)*
- En flydende grænse:

- Dog er det mindst lige så vigtigt, at præsten og hans/hendes familie også blot kan være familie i boligen, så man ikke altid er 'på arbejde', når man opholder sig i privaten. På den måde er det lidt en flydende grænse.(10)
 - At der er klar adskillelse mellem privat og offentligt. At det er noget andet end et parcelhus i et nybyggerkvarter der ligner alle andre. At der er have til, og at den ligger i omgivelser hvor menigheden kan inviteres til eftermiddags/ferieaktiviteter.(4)
 - Boligen må gerne være markant i bybilledet, jeg har ikke brug for at gemme mig. Der må meget gerne være klar adskillelse mellem privat og erhverv, spørgsmålet er så om det er muligt at opretholde denne adskillelse "når klaveret spiller" (2)
 - Hvis den skal være attraktiv skal den være i god stand, den skal have plads til mig og min familie, den skal ikke være for dyr at bo i, og så skal der være både et hjemmekontor med egen indgang og et kontor i sognegården. (8)
 - Boligen skal være synlig som en del af bybilledet. Hvorfor skulle der ellers være en embedsbolig? Selvfølgelig skal der være privatliv, men samtalekontoret må da gerne ligge i boligen. Traditionelle embedsboliger er de mest attraktive, for de har mest sjæl. De er langt de flotteste. Man må gerne kunne føle større tidsperspektiver i sådan en bolig.(9)
 - Jeg ser det umiddelbart som en fordel, at præsteboligen er i nærheden af sognegård og/eller kirke. Men der skal selvfølgelig være plads til privatliv - det er vigtigt. Der er forskel på by- og landsogne. Og man bliver en del af bybilledet i et mindre sogn - men det ser jeg som en styrke.(12)
 - Det er en fordel hvis boligen ligger tæt på kirke og sognegård, men dog heller ikke al for tæt på. Gerne sådan at man ikke kan kigge ind i haven fra sognegården af, og se om jeg tager en slapper mens der er et eller andet arrangement i gang, som jeg har fravalgt at deltage i. Derudover er det da rart, hvis det er relativt nyrenoveret, og har en størrelse, der passer til min families behov. (14)
 - Kommer helt an på embedet.(3)
- Økonomi:
 - God husleje og billigt forbrug. God plads. Det må gerne være en del af bybilledet men det skal såfald ikke være for meget indkig så som i situationer hvor der er en delt gårdsplads med kirken eller sognehuset.(11)
- Boligens stand og udsende:
 - Attraktivt, hvis det er beboeligt anno 2023 og frem.(5)
 - At den er i god stand.(7)
 - Personligt holder jeg af en pæn embedsbolig med lidt historie - ikke bare et 'copy and paste'-byggeri som de fleste nyere nybyggede kvarterer. Jeg ser gerne, at boligen kan benyttes til arbejde for sognelivet (konfirmandstue/mødesal el.lign.).

Sammenfatning

I overvejende grad udtrykker respondenterne et ønske til embedsboligen, der tager højde for en klar adskillelse mellem ens private og arbejdsmæssige liv. (jf. de gult markerede svar ovenfor).

Men flertallet kan godt leve med "en flydende grænse", f.eks. kontor og samtaler i boligen, men der skal kunne trækkes en klar og tydelig linje i boligen til den private del.

Hvorvidt boligen er synlig i sognet eller ej, synes ikke at være så afgørende. Det ligger i embedsboligens karakter, at den er synlig. Men man skal kunne tage "en slapper" på terrassen uden at hele byen kan se det.

Embedsboligens stand spiller også en rolle. Boligen må gerne have sjæl, dvs. være en ældre bolig, men den skal være i god stand, gerne nyrenoveret. (Jf. de rødt markerede svar ovenfor).

Overkommelig husleje spiller også ind.

Delkonklusion på undersøgelsen blandt de studerende på pastoralseminariet

Respondenterne anerkender embedsboligens mange fordele, især økonomisk tryghed og tæt tilknytning til menigheden. Dog ønsker de samtidig en klar adskillelse mellem arbejdsliv og privatliv. Nogle er åbne for en "flydende grænse" med f.eks. kontor i boligen, men der skal fortsat være en tydelig adskillelse til privatlivet/familielivet. Boligens stand spiller også en betydelig rolle for respondenternes opfattelse af embedsboligen. Der synes generelt at være et ønske om en balance mellem tryghed og fleksibilitet, hvor respekt for privatlivets fred er en central faktor.

Opgavens konklusion

Jeg rejste indledningsvis fire spørgsmål med henblik på at vurdere disse på baggrund af de forandringer der er sket, siden jeg fik embedet for ca. 31 år siden.

- Kunne præsten ikke lige så godt bo uden for sognet?
- Er min forståelse af præstegerningen og mit syn på præstegården tidssvarende?
- Hvordan ser dagens sognebørn på det?
- Hvordan ser tidens præster på det?

Undersøgelsen har vist, at præstegården i Storrिंग spiller en vigtig rolle for respondenterne på tværs af alder. Præstegården forbindes i dag primært med præstegårdshaven og de arrangementer, der foregår her. Selve boligen associeres i overvejende grad med stedet, hvor præsten og dennes familie bor.

Men mange påpeger, at det at præsten bor i præstegården sender et vigtigt signal om præstens tilgængelighed og engagement i lokalsamfundet, hvilket de finder betydningsfuldt.

Det fremgår tydeligt, at kendskabet til "deres præst" er af stor betydning for respondenterne. For nogle er dette endda vigtigere end præstens bopæl i sognet. Den personlige relation til præsten gør det lettere at henvende sig og er med til at gøre dørtrinnet til kirken lavere.

Præstegården fortæller danmarkshistorie og har også lokalhistorisk betydning for lokalsamfundet. Den understreger forbindelsen til kirken og dens betydning for både historien og lokalhistorien. For nogle af de yngre respondenter synes det ikke at være så afgørende, hvor længe der har været en præstegård; det vigtige er, at den er der nu, da det signalerer kirkens og præstens åbenhed.

Undersøgelsen blandt de studerende på Pastorseminariet i Aarhus viser også, at de er positive over for embedsboligen, selvom de stiller krav om en tydelig adskillelse mellem privatliv og arbejdsliv. Denne klare betoning af adskillelse mellem privatliv og arbejdsliv indikerer, at synet på præstegæringen kan have ændret sig i forhold til min tilgang til den. Men som undersøgelsen også viser, er de fleste respondenter åbne for en "flydende grænse", hvis adskillelsen sikres; måske er forskellen heller ikke større.

Undersøgelsen i Storrिंग-Stjær pastorat viser, at relationen mellem sognebørn og præst er vigtig, især det personlige kendskab til præsten, samt en oplevelse af at han kender dem. Dette kan hænge sammen med det tidsrum, præsten har været i embedet. Det tager tid at opbygge en god relation, og dette fremmes ved, at præsten bor blandt sine sognebørn og er åben og engageret i lokalsamfundet, hvilket bl.a. den åbne præstegårdshave også er med til at signalisere.

Epilog

På mange måder har det været berigende at have mulighed for og tid til at se tilbage på mit præsteliv i det pastorat og blandt de mennesker, der gennem mange år har været en stor og væsentlig del af mit og min families liv. Disse mennesker er blevet en del af vores historie, og vi

føler, at vi har hjemme her. Derfor oplever vi også præstegården i Storring som vores hjem og et fortsat vigtigt arbejdsredskab i mit virke som præst.

Det har været glædeligt at se, hvor stor betydning præstegården og især præstegårdshaven har for sognebørnene.

Orloven har også givet mulighed for at reflektere over de forandringer, der er sket i vores lokalsamfund, i kirkelivet og i mit præsteliv gennem årene.

Det gælder også i forhold til den ældre generation, som ikke er her længere, og som var præget af landbrugskulturen og dens værdier. Mennesker, jeg kom tæt på i de første mange år, og som på mange måder var med til at forme mig som præst.

De efterfølgende generationer, det åbne samspil og den samfundsforandring der er sket, har også præget mit virke som præst. For at være kirke og præst indebærer altid at være åben og opmærksom på det, der er nu.

I forhold til de tanker, jeg gjorde mig, da jeg fik embedet, og de tanker, de kommende præster giver udtryk for i undersøgelsen, er noget også forandret. For eksempel med hensyn til adskillelsen mellem arbejdsliv og privatliv. Det fyldte ikke dengang. For os smeltede det sammen, og det har vi befundet os godt med.

Men jeg tror vi gør klogt i, især os ældre præster, at være lydhøre over for det ønske og i det hele taget ønsker til arbejdsmiljøet, som fylder mere for præster i dag end det gjorde for os dengang. Vi har til stadighed brug for frimodige og engagerede præster, der kan og vil forkynde det glade budskab.

På landet især er der nok en tendens til, at kirken og præsten hænger uløseligt sammen. At identificere kirken med præsten. Sådan er det vist bare.

Men for præsten er det vigtigt at huske på, at kirken altid er større end præsten. Præsten repræsenterer den kun. Det er kirkens budskab, evangeliet og dets forkyndelse, der er og skal være præstens ledetråd i såvel ord som gerning; naturligvis alt efter hvad ens evner rækker til.

Det er nok ikke altid lykkedes lige godt for mig, men også der kan evangeliet bære én, ligesom tilliden og opbakningen fra sognebørn og de dygtige, engagerede menighedsrådsmedlemmer er

uvurderlig. Det oplever jeg har været tilfældet for mig gennem alle årene, og betyder fortsat uendelig meget.

Jeg indledte med at citere sognepræst Poul Joakim Stenders indlæg i Præsten om embedsboligen og vil slutte med nogle nedslag i en anden artikel fra Præsten af sognepræst Lone Balle Olsen under overskriften "Et øjeblik kærlighed til præstelivet på landet":

"Jeg elsker dig du gaadefulde præsteliv, rig på ord, mennesker og Gudsord. Jeg elsker alt det, som sker og som skal ske.....Jeg elsker ikke problemerne, stressen, trætheden, udmattelsen. Men jeg elsker når det igen lykkes... Jeg elsker når musikken spiller, når sangen opløfter sin stemme, når kirkens mure taler med os ... Jeg elsker, at kirken på landet findes, fordi den er liv af liv. Den lever i de mennesker den er til for..."¹⁷

¹⁷ Præsten nr. 43 2023 s. 859.

Litteraturliste og bilag

Bøger

- J.L. Balling og P.G. Lindhardt: Den nordiske kirkes historie
- Flemming Jerk: Gamle danske præstegårde
- Jens Rasmussen Præstegården i lokalsamfundet, Dagligliv og kulturarv
- Eberhard Harbsmeier og Niels Thomsen. Præstegården i Danmark – Kultur og Teologi.

Tidsskrifter/artikler

- Præsten. Præsteforeningens blad nr. 8 2023
- Præsten. Præsteforeningens blad nr. 43 2023
- Claus Vincents. Den truede danske præstegård. Kristeligt Dagblad Kirke og tro. 29.09.05
- Gitte Møller Them – september 2022. Sogneanalyse vedr. Storrिंग og Stjær sogne, Skanderborg Provsti. Pastorseminariet Aarhus. (vedlagt som bilag 4)
- Merethe Jørgensen En studieorlovsrapport Den fjerne præst – den nære menighed. Ribe stift. 2016 (vedlagt som bilag 5)
- Jais Poulsen og Bjarke Schønswandt Mortensen. FUV. Statistikrapporter for pastoraterne i Skanderborg Provsti 2023 Storrिंग-Stjær Pastorat
- Karen Marie Leth-Nissen, Anders Damtoft Kaufmann og Maj Bjerre Dalsgaard. Når grænser flyttes. Undersøgelse af storpastorater i Aarhus Stift' er udarbejdet for Aarhus Stiftsråd af, Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter.

Web

- Sognegrænserne <http://haderslevwiki.dk/index.php/Sognegr%C3%A6nserne>
- Hvad er et sogn <https://www.folkekirken.dk/aktuelt/nyheder/hvad-er-et-sogn>
- De mange landsbykirker og præster <https://danmarkshistorien.dk/perioder/hoejmiddelalderen-1050-1340/samfundet-og-dets-grupper>
- Ingen vil bo i præstegård – men den må ikke rives ned. <https://www.tv2ostjylland.dk/odder/ingen-vil-bo-i-praestegard-men-den-ma-ikke-rives-ned.14.10.2019>.
- Storrिंग Sogn – Statistik. <https://sogn.dk/storring>. Besøgt 4. oktober 2023
- Stjær Sogn – Statistik. <https://sogn.dk/stjaer>. Besøgt 4. oktober 2023

Bilag

- Bilag 1 - Spørgeskemaundersøgelse Storrिंग-Stjær pastorat

- Bilag 2 - Spørgeskemaundersøgelse Pastorseminariet Aarhus
- Bilag 3 - Statistik Besøgende Stjær kirke 2019
- Bilag 4 - Gitte Møller Them. Sogneanalyse af Storring og Stjær sogne 2022
- Bilag 5 - Merethe Jørgensen Studieorlovsopgave fra Ribe stift